

Připravili jsme pro vás březnovou rozesílku 5/2023. V části I, na stránkách 2–13 najdete AKTUALNÍ informace – grantové výzvy, pozvánky na vzdělávací programy a akce, informace o kampaních. V části II přinášíme náměty a inspiraci i tipy na pomůcky a publikace (str. 19–20). Na stránkách 20–23 najdete rozsáhlou nabídku vzdělávacích programů a programů pro školy. V části III najdete přehled informací a odkazů k důležitým tématům. Přejeme vám radostné vykročení do JARA (20. března).
Archív rozesílek: www.liska-evvo.cz/rozesilka

Významné dny v měsíci BŘEZNU a DUBNU: 18. března Světový den recyklace, 20. března Světový den žab, Světový den vrbců, 21. března Světový den sázení, Mezinárodní den lesů, 22. března Světový den vody, 25. března Celosvětová kampaň Hodina Země, 1. dubna Mezinárodní den ptactva, Uklidme Česko, 3. dubna Světový den vodních živočichů.

Více na www.ekokalendar.cz. Náměty k některým dnům jsme připravili na str. 11.

Akce do DIÁŘE:

Sobota 25. března	Celosvětová kampaň Hodina Země www.ekokalendar.cz/EarthHour
Úterý 25. dubna	Seminář Venkovní učitel https://www.lipka.cz/soubory/sfzp-liska_25_4_2023--f16797.pdf
Sobota 13. května	Férová snídanež www.ferovasnidane.cz
Pondělí 22. května	Terénní exkurze Krajem orchidejových luk www.liska-evvo.cz
Pá – Ne 26.–28. května	Konference VENKU pro školní koordinátory EVVO, 2. ročník www.liska-evvo.cz
Pá – So 23.–24. června	Workshop Učíme se venku pro MŠ, ŠD, SVČ, NNO a I. st. ZŠ www.liska-evvo.cz

Osvětové kampaně LÍSKY

PTÁCI – ŽIJÍ TADY S NÁMI	PŘÍRODNÍ ZAHŘADA – PŘÍRODA POD NAŠIMI OKNY	STROMY a MY	POCTIVĚ VYROBENÉ, SPRAVEDLIVĚ ZAPLACENÉ	POCTIVĚ VYROBENÉ, PODPORA MÍSTNÍ UDRŽITELNÉ EKONOMIKY
1.–30. DUBNA	1. KVĚTNA – 30. ČERVENA	15. ZÁŘÍ – 31. ŘÍJNA	CELOROČNĚ	CELOROČNĚ
www.liska-evvo.cz	www.liska-evvo.cz	www.liska-evvo.cz	www.liska-evvo.cz	www.liska-evvo.cz

Zapojte se do osvětových kampaní LÍSKY a podpořte důležitá témata **PTÁCI, ZAHŘADA, STROMY, FAIR TRADE a místní udržitelná ekonomika**,
www.liska-evvo.cz/doc/osvetove-kampane

Hlavním cílem kampaní je osvěta tématu s dopadem na šetrnější a odpovědnější přístup k přírodě a životnímu prostředí.

Každá kampaň vychází z významného dne či **klíčové akce**.

Ke kampani je sestaven **kalendář akcí**, zahrnující aktivity a programy zapojených a spolupracujících organizací, vydána **tisková zpráva**, osvětové a didaktické **materiály, metodické listy či pomůcky**.

OBSAH ROZESÍLKY 5/2023

Část I INFORMACE, AKTUALITY

I/1	Zprávy z Lísky	... str. 2
I/2	Pozvánky na akce, osvětové kampaně	... str. 3
I/3	Zprávy z webu a tisku	... str. 12
I/4	Zdroje a grantové výzvy	... str. 13

Část II METODICKÁ PODPORA

II/1	Náměty, doporučení, inspirace, příklady dobré praxe	... str. 14
II/2	Tipy na publikace, časopisy, učební pomůcky a další pomocníky	... str. 19
II/3	Vzdělávací programy a metodická podpora EVVO	... str. 20
II/4	Výukové programy, projektové dny	... str. 22
II/5	Projekty pro školy, soutěže	... str. 24
II/6	Tipy na výlety, exkurze, výstavy	... str. 24
II/7	Program Učíme se venku	... str. 25

Část III UŽITEČNÉ ODKAZY A INFORMACE

III/1	Udržitelný rozvoj	... str. 26
III/2	Přírodní zahrady	... str. 27
III/3	Zelené okénko	... str. 27
III/4	Místní produkty, biopotraviny	... str. 27
III/5	Fairtrade	... str. 28

V PŘÍLOZE NAJDETE:

- 1 Pozvánka na exkurzi Krajem orchidejových luk
- 2 Pozvánka seminář Venkovní učitel
- 3 Nabídka specializačního studia pro koordinátory EVVO
- 4 Nabídka spolupráce s LÍSKOU pro šablony OP JAK

21.
BŘEZNA
2023

SLAVÍME
16 LET
S LÍSKOU

Podpořte LÍSKU

Programy a činnosti můžete podpořit finančně:

- ✓ členstvím v Klubu LÍSKY
- ✓ darem prostřednictvím darovacího formuláře [DARUJME.CZ](https://www.darujme.cz)

Klub LÍSKY

Svým členstvím v Klubu LÍSKY podpoříte programy pro děti a osvětové kampaně, stanete se součástí dění, získáte informace a benefity a zároveň dáte všem najevo, že nám fandíte.

V roce 2022 členové Klubu Lisky zaslali 36.000 Kč.

Děkujeme za dlouhodobou podporu, díky níž můžeme tvořit tematické programy a materiály pro učení venku.

Dar LÍSCÉ

prostřednictvím darovacího formuláře [DARUJME.CZ](https://www.darujme.cz)

S LÍSKOU v přírodě je prima. Podporujeme pedagogy a lektory, aby přenesli výuku co nejvíce ven, do školních zahrad a okolí školy. Poskytujeme náměty a příklady, co a jak venku učit. Zaměřujeme se na budování a využívání zahrad a propagujeme benefity kontaktu dětí s přírodou. Aktivně se věnujeme tématu ptáci, stromy, voda, fair trade, místní udržitelná ekonomika a potravinová soběstačnost. Připravujeme výukové programy a projektové dny, žákovské kampaně, akce pro rodiny s dětmi, veřejnost, osvětové kampaně, konference, semináře, kurzy a exkurze pro pedagogy. www.darujme.cz/projekt/1203070

V roce 2022 jsme z vašich darů získali 1.470 Kč.

Velmi si toho vážíme a DĚKUJEME.

část I • INFORMACE, AKTUALITY

I/1

Zprávy z LÍSKY

V březnu jsme započali tvorbu 4 nových programů v projektu Lisky „Písmena a čísla VENKU s Lískou“. Projekt podpořilo Ministerstvo životního prostředí.

Ve spolupráci s Městskými lesy Vsetín a kolegy z VIS Bílé Karpaty tvoříme nové tematické programy pro MŠ a I. stupeň v Arboretu Semetín na téma VODA a STROMY.

Se školami a lektory připravujeme **výukové programy a projektové dny**. Ještě máme poslední volné termíny. Pokud tedy plánujete zpestřit dětem výuku, ozvěte se co nejdříve.

V pátek 3. dubna jsme připravili dva projektové dny Voda – život v každé kapce pro osmáky v ZŠ Valašská Polanka.

Ve středu 8. března proběhla členská schůze Lisky, mimo jiné jsme schválili výroční zprávu a prohlédli si zázemí a vybavení ZŠ Boršice.

Obnovili jsme Klub ambasadorů Lisky, <https://www.liska-evvo.cz/doc/klub-ambasadoru-ft>. Sešli jsme se s pracovní skupinou pro Fairtrade a společně začínáme připravovat Vsetínské dny pro Fairtrade.

Připravujeme **XXII. Krajskou konferenci o EVVO (18. října), II. Konferenci VENKU (26.–28.5.)** a další akreditované vzdělávací akce, exkurze pro pedagogy i lektory, osvětové kampaně i akce pro veřejnost.

V úterý 21. března oslavíme 16. narozeniny Lisky, stavte se za námi na kávu či čaj.

Jsmo připraveni podpořit školy, organizace i obce zajištěním Férové kavárny LÍSKY a aktivit pro děti na rozmanitých slavnostech, festivalech a oslavách.

Těšíme se na setkávání.

16. NAROZENINY LÍSKY
DEN OTEVŘENÝCH DVEŘÍ S FÉROVOU KAVÁRNOU
úterý 21. března 2023, 9–15 hodin • Dolní náměstí 429, Vsetín • www.liska-evvo.cz

Férový obchůdek Lisky

Vybírat můžete z fairtradových čokolád, sypaných i porcovaných čajů, zrnkových, mletých i rozpustných káv (vč. bezkofeinových), kaka, lízátek, karamelů a Lukášových šitých hraček Renaty Lažové.

www.liska-evvo.cz/doc/ferovy-obchudek

Známka FAIRTRADE je malá, ale dělá velké věci

Pěstitelé dostávají spravedlivější odměnu. Je zakázána dětská a otročká práce. Pěstování je šetrnější k životnímu prostředí. Jsou dodržována lidská a pracovní práva.

<https://fairtrade.cz/fairtrade-mala-znamka-ale-dela-velke-veci/>

LUKÁŠOVY HRAČKY potěší a pomáhají

<https://www.facebook.com/lukasovyhracky>

Renáta Lažová, tel.: 605 570 103

LÍSKA

Zlínský kraj
Kraj bez hranic

Rozesílka LÍSKY 5/2023

strana 2

Konference VENKU pro školní koordinátory EVVO

2. ročník
26.–28. 5. 2023
Hájenska Semetín,
Vsetín

www.liska-evvo.cz
www.alcedovsetin.cz

Konference 5 cest k wellbeingu skrze místně zakotvené učení (MZU), 27. dubna 2023, 9.00–17.00 hod., Praha

Registrace do 13. 4. [ZDE](#).

ZDARMA

KONFERENCE 5 CEST K WELLBEINGU

skrze Místně zakotvené učení

Pojďte se s námi zamyslet - jak může učení o místě, pro místo a skrze místo pomoci žákům i učitelům prožít dobrý život a aktivně ovlivňovat a tvořit lepší svět. Wellbeing není jen výsledný pocit, že jsem v životě spokojen, ale i aktivní proces hledání a naplňování toho, jaké potřeby a podmínky potřebujeme rozvíjet pro dobrý život. K tomu místně zakotvené učení přímo vybízí.

<p>Čas a datum konání: 9:00-17:00 27. 4. 2023</p>	<h3 style="text-align: center;">Program</h3> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="text-align: center;"> 9 - 10 <i>Registrace</i> </div> <div style="text-align: center;"> 10 - 12 <i>Přednášky na plénu</i> </div> </div> <div style="display: flex; justify-content: space-around; margin-top: 10px;"> <div style="text-align: center;"> 12 - 13 <i>Oběd</i> </div> <div style="text-align: center;"> 15 - 17 <i>Dělny: 5 cest k wellbeingu</i> </div> <div style="text-align: center;"> 15 - 17 <i>Sdílení, diskuse</i> </div> </div>
--	--

Přihlašování:
Na základě registrace obdržíte podrobné informace o dílnách a programu konference. Registrovat se do 13. dubna 2023 (počet míst omezen). Registrace přes online formulář nebo QR:

**ÚČAST
ZDARMA**

O jakých 5 cestách budeme debatovat?

- Spojte se - s lidmi kolem sebe, s komunitou, s přírodou.
- Buďte aktivní - najděte si aktivitu, která vás bude bavit, prožijte čas venku.
- Všimněte si - vnímejte svět kolem sebe a to, jak se v něm cítíte.
- Nepřestávejte se učit - vyzkoušejte něco nového. Vyberte si výzvu, která vás bude naplňovat.
- Dávejte - udělejte něco pro někoho jiného nebo pro přírodu. Věnujte se dobrovolnictví. Všimněte si, jak jste vy sami provázáni s komunitou a co pro ni děláte.

SEVER STŘEDSKÉ EKOLOGICKÉ VÝCHOVY
MONIKA HANTOVÁ s.r.o.

Konference pro učitele 1. stupně Praha, 22. dubna 2023

Připravili jsme pro vás řadu zajímavých a aktuálních témat, tipů a nápadů do vaší výuky.

Více zde: <https://bit.ly/konferencefraus2023>

Nový online kurz ROZVÍJEJ SVOU CESTU VEN

Kurz pro POKROČILÉ, kteří už učí venku, ale chtějí víc.

<https://ucimesevenku.cz/rozvijej-cestu-ven/>

Konference Žijeme v Zahradě hrou, 28. 3. 2023, Praha

Proč a jak učit děti venku? Otázka, na kterou budou na bit.ly/konferencenezahradahrou hledat odpověď ti nejlepší z oboru, z Česka i ze zahraničí. Můžete se těšit na den plný přednášek a workshopů o výuce venku, školních zahradách a o pobytu dětí v přírodě. Konferenci předchází exkurze do tří školních zahrad, konaná den předem. Oslavte Den učitelů s námi!

zahrada hrou

nadace
proměny
kvality života

Vzdělávací konference, workshopy a exkurze

Žijeme v Zahradě hrou

České děti venku 2023

KDY: Úterý 28. března od 9:00 do 18:00 hod.
KDE: VZLET, Praha 10-Vrřovice
CENA: 950 – 1 350 Kč (do 28. 2. snížená cena)
INFO: bit.ly/konferencenezahradahrou

UČÍME BADATELSKY online kurz – jaro 2023

Učení, které děti skutečně baví a rozvíjí jejich vztah k přírodě. Badatelsky orientovaná výuka staví na přirozené zvědavosti dětí a vede je k aktivitě. <https://www.ucimebadatelsky.cz/>

Učíme badatelsky

online kurz UČÍME BADATELSKY

14. března - 2. května 2023

Badatelská konference Praha, 25.–26. 5. 2023

BADATELSKÁ KONFERENCE

25. - 26. května 2023
Přírodovědecká fakulta UK
Praha

TERZA, BADATELE.cz, THE GLOBE PROGRAM

Otevřené semináře NaZemi

www.nazemi.cz

Jak otvírat globální témata pomocí zážitku (1. 4.)

Vedení reflexí (21. 4.)

Vedení diskuzí (27.–28. 4.)

Úvod do kritického myšlení a práce s globálními tématy (16. 5.)

VENKOVNÍ UČITEL – seminář pro (mírně) pokročilé 25. dubna 2023, 9.00–16.00 hodin

Hájenska Na Novém světě, místní část Semetín, Vsetín

PŘIHLÁŠKA www.lipka.cz/kalendar-akci, hlase se do 19. dubna
Informace: infoevvo@seznam.cz, Iva Koutná

VENKOVNÍ UČITEL

SEMINÁŘ PRO (MÍRNĚ) POKROČILÉ

lipka, LÍSKA

úterý 25. dubna 2023 9.00–16.00 h
hájenka Na Novém světě, SVČ Alcedo Vsetín, místní část Semetín

- Učíte venku a chcete více? Přijďte si osahat principy a prostředky dlouhodobé výuky venku, prakticky vyzkoušet vybrané metody a pomůcky a získat inspiraci, jak koncepčně začlenit učení venku do svého předmětu či školy.
- Díky účasti na semináři
 - obdržíte jedinečnou sadu pomůcek,
 - zapojíte se do vznikající sítě Venkovních učitelů,
 - můžete využít metodickou podporu Lipky

PŘIHLÁŠKA www.lipka.cz/kalendar-akci, hlase se do 19. dubna
CENA 300 Kč (celková cena semináře je 1500 Kč, seminář je podpořen Státním fondem pro ŽP z projektu Dlouhodobé programy EVVO pro školy a pedagogy)
KONTAKT Petra Koppová, E: petra.koppova@lipka.cz, T: 603 868 786

Lipka – školské zařízení pro environmentální vzdělávání www.lipka.cz

Ministerstvo životního prostředí, STÁTNÍ FOND ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČESKÉ REPUBLIKY, Tento projekt je spolufinancován Státním fondem životního prostředí ČR, na základě rozhodnutí ministra životního prostředí. www.mzp.cz, www.izp.cz

22. května 2023 VZDĚLÁVACÍ PROGRAM LÍSKY Terénní exkurze Krajem orchidejových luk

Srdce vás zveme na jedinečnou terénní exkurzi s průvodcem za krásami přírodního a kulturního bohatství Bílých Karpat.

TERMÍN: pondělí 22. května 2023
MÍSTO: Velká nad Velickou

CESTA DO HÁJE

V národní přírodní rezervaci Zahrady pod Hájem budeme procházet druhově bohatými loukami, sady s krajovými odrůdami ovoce a nahledneme do neobvyklého typu lesa – paleziny.

Začátek a konec trasy: u kostela ve Velké nad Velickou, 10–15 hodin
Předpokládaná doba trvání: cca 4 hodiny
Délka trasy: cca 5 km, středně náročná trasa – pohyb po lučních a lesních cestách, v první polovině exkurze těhle stoupání

DOPORUČENO: školní koordinátoři EVVO, učitelé mateřských, základních a středních škol, pedagogové SVČ, SEV, ekocenter
LEKTOR: certifikovaní průvodci Vzdělávací a informační středisko Bílé Karpaty, o.p.s., <https://vis.bilekarpaty.cz/doc/prochazky-s-pruvodcem>
HODINOVÁ DOTACE: 5 hodin (6x45 minut)
CENA: 950 Kč; členové klubu LÍSKY, programu Mrkvicka a Mrkev: 890 Kč
Cena zahrnuje dopravu, lektorská a org. zajištění.

ORGANIZAČNÍ POKYNY:

- Doprava:** Zajišťují pořadatelé. Předpokládáný odjezd ze Vsetína v 8 hodin, návrat do 17 hodin. Přihlášeným účastníkům zadáme místa a čas nástupu po trase Vsetín - Zlín - Uherské Hradiště - Veselí n. M. - Velká nad Velickou.
- Účastníci získají potvrzení o účasti a zajímavé materiály.
- Doporučené vybavení: vhodná obuv a oblečení na aktuální počasí, poskytliva hlavy, svačina, tekutiny, osobní léky, přípr. fotoaparát, dalekohled
- Přihlášky zasílejte nejpozději do 30. 4. 2023 prostřednictvím formuláře <https://forms.gle/3bCspjTdmW5LUks4A>
- Informace a přihlašování: infoevvo@seznam.cz, 605 806 840

LÍSKA, z.s., Dolní náměstí 429, 755 01 Vsetín • infoevvo@seznam.cz • www.liska-evvo.cz

Vzdělávání koordinátorů EVVO – specializační studium

ZÁKLADNÍ INFORMACE

Studium k výkonu specializačních činností v oblasti environmentální výchovy je určeno koordinátorům environmentální výchovy – kvalifikovaným pedagogům v základních, středních a mateřských školách, pedagogům volného času a vychovatelům.
Studium probíhá na základě metodického pokynu MŠMT a je akreditované MŠMT ČR.
Odborným garantem je Mgr. Iva Koutná.
Plánovaný termín: září 2023 – září 2024.

NÁPLŇ STUDIA

Tematické okruhy studia jsou závazně stanoveny Standardem dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v EVVO, vydaným MŠMT ČR v roce 2020. Účastníkům je přibližují špičkoví odborníci a zkušení pedagogové. Na obsahu studia se podílí lektori členských a partnerských středisek LÍSKY, škol, vzdělávacích institucí, UTB Zlín.

FORMA STUDIA

Studium má rozsah 250 vyučovacích hodin, které jsou většinou rozvrženy do 8 vícedenních modulů. Konají se v průběhu jednoho školního roku a termíny jsou vyvážené rozloženy mezi pracovní dny a dny volna. Vícedenní setkání se konají na Hájence Na novém světě, terénním středisku ALCEDA Vsetín, kde je vždy zajištěno ubytování a kvalitní domácí strava s využitím místních a fairtradových surovin. Do programu jsou zařazeny výjezdy na pracoviště středisek ekologické výchovy a škol. Účastníci mají možnost se seznámit s jejich službami, programy a specifiky.

Nezbytnou podmínkou úspěšného dokončení specializačního studia je:

- zpracování a předložení závěrečné práce a portfolia,
- složení závěrečné zkoušky před odbornou komisí.

Po celou dobu studia jsou pedagogům k dispozici konzultanti, se kterými je možné se radit o obsahu i formách závěrečné práce. Portfolio obsahuje tematické práce z průběhu celého studia. Tématem závěrečné práce je školní program EVVO, včetně rozložení plánu.

Cena: Jedná se o formu studia s finanční spolupůlčastí, kterou pokrývá účastnický poplatek ve výši 30.000 Kč/35.000 Kč pro účastníky mimo Zlínský kraj. Poplatek zahrnuje ubytování, stravu, přípravu programu, odměny i cestovné pro lektory a soubor materiálů, které v průběhu studia účastníci obdrží.

Dopravu na místo konání si pedagogové vždy hradí sami.

Poplatek je možné hradit z projektu OP JAK. Pokud máte zájem se studia zúčastnit, vyplňte dotazník <https://forms.gle/yVurb2JEJHHYHGtw7> a my Vás budeme kontaktovat.

Kapacita studia je omezena, maximální počet účastníků studia je 24.

V případě dalších otázek se ozvěte: Iva Koutná,

koutna.iva@seznam.cz, tel. 605 806 840

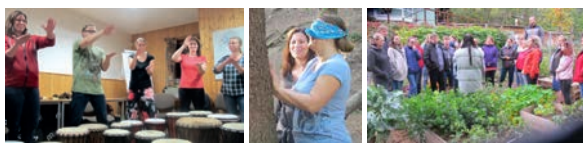
OHLÉDNUTÍ

První dvě studia pro koordinátory ve Zlínském kraji se uskutečnila v letech 2010–2012 v rámci projektu ALCEDA – střediska volného času a plavecké školy Vsetín. Školní program EVVO krok za krokem – další vzdělávání pedagogů při zajišťování EVVO v MŠ, ZŠ a SŠ. Dospud jsme připravili s Lískou garantovanou studii, která absolvovalo již cca 120 koordinátorů z řad pedagogů základních a středních škol, mateřských škol, školních družin a klubů, středisek volného času. Jako lektori a konzultanti jsme působili v dalších 5 studiích.

VZDĚLÁVÁNÍ A PODPORA PRO ABSOLVENTY

Pro koordinátory EVVO, absolventy specializačního studia, pořádáme vícedenní semináře, kurzy a exkurze: vyhledáváme další zajímavá témata a místa, dopříváme jim možnost sdílet zkušenosti, vzájemně se inspirovat, navazovat spolupráci a získávat další materiály, nové programy a užitečné kontakty. Koordinátoři využívají metodickou a informační podporu, získávají přednostní nabídku zapojení do projektů apod.

Těšíme se na setkávání.

LÍSKA, z.s., Dolní náměstí 429, 755 01 Vsetín • infoevvo@seznam.cz • www.liska-evvo.cz

POZORUJ A JEDNEJ – Děti, environmentální výchova a permakultura

Zveme vás na dvoudenní kurz pro pedagogy mateřských škol a nejnižších ročníků základních škol a další vzdělavatele, který proběhne ve dnech 26.–27. května.

KDE: Ekocentrum Chaloupky, Baliny u Velkého Meziříčí

Kapacita kurzu: 20 osob

Cena: 750 Kč (zahrnuje lektorné a stravu po celou dobu kurzu)

VÍCE INFORMACÍ:

Dotazy k místu konání: Iveta Machátová, iveta.machatova@chaloupky.cz, 731 440 922

Ostatní dotazy: info@ekocentrumcb.cz, 777 248 511

2. ročník Letní školy kritické pedagogiky

15.–18. srpna 2023 ve Slavonicích v prostorách Spolkového domu Slavonice.

Čekají vás diskuze a sdílení kritickopedagogické teorie a zejména praxe.

www.nazemi.cz

Prázdninová škola Lipnice

Nabízí v roce 2023 dva kurzy: <https://vychovakectnostem.cz>
<https://vychovakectnostem.cz/co.../seminare/kurz-zahrada/>

ZAHRADA
Letní zážitková škola pro průvodce dětí 4-10 let
23. - 28. 7. 2023
www.psl.cz/zahrada-cervenec
6. - 11. 8. 2023
www.psl.cz/zahrada-srpen
Balík smíchu, her a inspirace pro všechny učitele, volnočasové vedoucí, preventivisty a rodiče.
PANGEA
www.vychovakectnostem.cz
Kurz je akreditován v systému DWVP a lze jej financovat z OP JAK

KONGRES PŘÍRODNÍCH ZAHRAD 2023

Jedlá zahrada, potravinová soběstačnost, sklizeň po celý rok, spousta jídla v bio kvalitě z vlastní zahrady.

ZDARMA, celý on-line.

Přihlaste se TUDY: <https://lenka-eywa.cz/kongres-pz-2023/>

Ve třetím ročníku je připraveno **25 témat PRO VĚTŠÍ POTRAVINOVOU SOBĚSTAČNOST**. Například Vás čeká:

- Jak a proč pěstovat jedlý kaštan.
- Jak si pěstovat vlastní houby.
- Jak vybrat stromky a jak o ně správně pečovat.
- Jak zvýšit svou soběstačnost.
- Uvidíte několik desítek odrůd rajčat všech barev a druhů a jejich porovnání.
- Budeme mluvit o semenaření s Markem Kvapilem z Permasemínek.
- Naučíte se správně založit vysoký záhon.
- Jak podpořit čmeláky v zahradě
- Budeme mluvit o permakultuře a jedlém lese.
- Podíváme se i na okrasné záhony, na kterých se ale neudřete.
- Jaké exotické rostliny lze pěstovat v České přírodní zahradě.
- Co všechno se dá kvasit.
- Jak do zahrady přilákat živáčky a proč.
- Podíváme se i na to, co všechno se dá ze zahrady zpracovat
- Jak vypadá přirozené včelaření a jak se liší od toho většinového.
- A další skvělá témata.
- Prožijte s námi týden nabitý až po strop zahradní inspirací a nastartujte novou zahradní sezónu skvěle připravení.
- Vypěstujte víc, snáz a šetrněji k přírodě.

Klikněte na link na konci textu, zadejte e-mail a přihlaste se o svou vstupenku ZDARMA. Pak jděte do mailu, SVOU PŘIHLÁŠKU POTVRDĚTE, jinak Vám vstupenku nemůžeme poslat.

Až e-mail potvrdíte, Vaše vstupenka bude platná a my se na Vás budeme těšit v dalším ročníku velké zahradní inspirace na KONGRESU PŘÍRODNÍCH ZAHRAD 2023.

Přihlaste se TUDY: <https://lenka-eywa.cz/kongres-pz-2023/>

Chcete zažít čtyři dny plné inspirace?

Tak to jste tu správně. Právě pro vás jsme připravili poprázdninový restart ve společnosti zajímavých lektorů a kolegů z 1. stupně.

A že Bořetice jsou dobrá volba, to potvrzují všichni, kteří toto místo s námi navštívili. Více informací - bit.ly/letniskolaboretice.

Letní škola Fraus
BOŘETICE 21.-24.8.2023

Vyhlásili jsme dětskou soutěž k příležitosti Světového dne vody

Letos s názvem „Ctíme vodu – Zapoj se a ukaž, co umíš“. Zapojit se mohou všichni žáci základních škol a nižších tříd víceletých gymnázií. Soutěž je také pro všechny žáky škol se speciálně vzdělávacími potřebami.

Více informací najdete zde:
www.eagri.cz/detska-soutez

Registrace ke květnové výzvě Do práce na kole

Město Vsetín se letos potřeť v řadě zapojí do celorepublikové výzvy. Určena je 2–5 členným týmům, kteří chtějí v květnu pravidelně dojíždět do zaměstnání na kole či jiném bezmotorovém prostředku, případně chodit pěšky.

www.mestovsetin.cz

Uklidme Česko

Uklidme Česko je dobrovolnická úklidová akce, která probíhá na území celé České republiky (a dokonce na pár místech mimo ni). Jejím cílem je **uklidit** nelegálně vzniklé **černé skládky a nepořádek**.

TERMÍNY ÚKLIDŮ 2023

Hlavní jarní úklidový den (v roce 2023) bude:

sobota 1. dubna 2023

Hlavní podzimní úklidový den (World Cleanup Day 2023) bude:

sobota 16. září 2023

<https://www.uklidmecesko.cz/about/zakladniinformace/>

Informujte se ve své škole či obci, kde a kdy úklidový den plánují. Často se zapojují místní školy a spolky s podporou obce.

Hodina Země ČR

SOBOTA 25. BŘEZNA 2022, 20:30 až 21:30 hodin
<https://www.facebook.com/hodinazemecr>

Klima už jsme změnili, teď se pojdme měnit my! Kdo se z Vás letos přidá k Hodině Země?

Těší nás každá osoba, firma či obec, které není životní prostředí a klima naší planety lhostejné. Přihlásit se a stanovit si svůj klimatický závazek je možné na: <https://hodinazeme.cz/>
Hodina Země povzbuzuje jednotlivce, obce a organizace k zhasnutí světel na dobu jedné hodiny od 20.30 do 21.30. Akci vymyslel Světový fond na ochranu přírody (WWF) a její první ročník se konal v roce 2007 v Sydney v Austrálii. Během let se tato úspěšná akce rozšířila do celého světa a koná se vždy poslední sobotu v měsíci březnu. Od roku 2010 se koná i v České republice, kde ji koordinuje **Ekologický institut Veronica**.

Co ještě, kromě přihlášení se k Hodině Země můžeme udělat pro ochranu klimatu? Stanovit si svůj klimatický závazek!

Podle poslední zprávy Mezivládního panelu pro změnu klimatu (IPCC) představuje klimatická krize a s ní spojené globální oteplování ve všech částech světa stále větší riziko pro přírodní i lidské systémy. Co s tím každý z nás může jako jedinec dělat? Zde najdete tipy: <https://www.veronica.cz/klima-tipy>, které mohou být Vaší inspirací.

Tady je první, který nás vede na začátek všeho – tedy k sobě samému. Budme tou změnou, kterou hledáme! Je to jen na nás. Začínám u sebe. Jsem inspirací.

Abych mohl řešit problém, musím mu nejdříve porozumět:
<http://www.casopisveronica.cz/clanek.php?id=752>

Zjistěte si, jaké budou dopady změny klimatu u nás v Česku a jak se jim můžeme přizpůsobit. Nastudujte si:
<https://www.veronica.cz/publikace-ke-stazeni?i=109>,
co všechno máme na výběr, jaká jsou možná opatření pro adaptaci na změnu klimatu a jaké jsou jejich výhody a nevýhody.

Líska

Zlínský kraj
Kraj bez hranic

Rozesílka LÍSKY 5/2023

strana 6

FS Dokopyjánek a zapsaný spolek Dokopy
Vás srdečně zvou na

Vynášení Moreny a jarní tvoření na živém muzeu

Na smrtňú nedělu **26.3.2023**
od **14.00** ve Vlachovicích

- ukázka pletení tatarů
- ukázka a prodej kraslic
- tvoření panenek z proutí
- v kuchyni pro vás připravíme jarní speciality
- v 16.30 vynesú děti zimu z dědiny

Tož dojděte
Těšíme sa na Vás!

Envicentrum Vysoké Pole a MAS Ploština, z.s. Vás zvou na

Jarní Jarmark

2. 4. 2023 od 14:00
Envicentrum Vysoké Pole

14:00 - 15:00 valašský kroužek ZŠ Vysoké Pole

14:00 - 15:00 folklorní kroužek Úježdánek

15:15 - 16:00 ukázka podkovářského řemesla

PO CELOU DOBU DÍLNÍČKY PRO DĚTI

Zdobení vajíček voskovou metodou
- vyfouklé vajíčko s sebou / Marie Měřičková

Zdobení perníčků / Alena Janáčková

Pletení tatarů / místní chasníci :-)

Papírové tvoření / Petra Zvonková

SOUČÁSTÍ BUDE TAKÉ PRODEJ REGIONÁLNÍCH VÝROBCŮ:
KVĚTOMLUVA, SÁRA TEXTIL, U NÁS KAFE,
CATERING SERÁ, VYPAL.MI, DŘEVOVÝROBA KOTULANOVI, ...

Více informací na tel.: 731 738 970 – Pavlína Vaňková

18. 3. TRADICE, ŘEMESLA A ŽIVOT NA VALAŠSKU

Procházka tradičními,
ale i současnými řemesly,
které neodmyslitelně patří
k životu na Valašsku.

Co vás čeká
Kováři, zedníci, tesaři, truhláři, výrobci
dřevěných hraček, oděvníci, obuvníci
a spousta dalších. Tradiční řemeslná
výroba velikonočních dekorací.

**Dům kultury
Vizovice**
Od 9 do 17 hodin
Vstupné 50 Kč

Přijďte si s námi
něco vyrobit a vyzkoušet
práci s různými materiály.
To vše pod vedením
odborníků.

FESTIVAL PRO ČOLKA

7. Festival o přírodě v přírodě

Kurovický lom
13.-14.5. 2023

více informací na www.tokaheya.cz

EKO PLANETA

VÝSTAVIŠTĚ KROMĚŘIŽ
27. – 28. 5. 2023

VÝSTAVIŠTĚ
KROMĚŘIŽ
www.hobbyvystaviste.cz

Kampaň, která opravdu něco mění...

„OBYČEJNÍ HRDINOVÉ se řídí příkazem služby ostatním, když přijde jejich čas. Když zazvoní zvony, oni vědí, že zvonní na poplach jim. Najdou v sobě ty nejlepší stránky lidské povahy, to, co je daleko silnější než tlaky situace a systému, a jejich jednání slouží jako nezlomný znak síly lidské důstojnosti v boji se zlem.“

psycholog a profesor Philip Zimbardo

Tento rok už po páté otevíráme brány akce, která vychází z principu, že **každý člověk má moc zlepšit svět**, ve kterém žije, i kdyby to bylo jen o nepatrný kousek. Pokud však těch kousků budou stovky, tisíce či miliony, tak se mohou **začít dívat velké věci**...

O co v Kampani jde?

- výběr z **11 výzev**
 - **1 týden**
 - tisíce lidí, kteří do toho jdou taky...
 - pro školy, organizace, úřady, rodiny, jednotlivce...
- ...to všechno je **Kampaň obyčejného hrdinství**

Díky Kampani dostávají účastníci **jednoduché konkrétní návody**, jak zmírňovat svůj osobní dopad na životní prostředí. Vyberte si jednu nebo více výzev, plňte je po dobu 1 týdne a zjistíte, že **hrdinou může být každý**.

Kampaň nezastaví klimatické změny, ale může **mnoha lidem ukázat**, že **lze něco udělat** na své osobní úrovni, ve své domácnosti, v komunitě i na úrovni státu.

CHCI VĚDĚT VÍC

Jak se můžete přidat?

Přihlaste se rovnou do Kampaně – zamluňte si své místo v letošní Kampani a nechte si zasílat na e-mail veškeré informace, aby vám nic neuniklo.

Chci se přihlásit

Přidejte se k nám do FB skupiny – buďte u toho a sledujte, co se kde šustne v Kampani obyčejného hrdinství.

Chci se přidat

Přihlaste se na Úvodní webinar ke Kampani dozvíte se během chvilky vše, co vás ke Kampani zajímá a budete tak skvěle připraveni, až to začne.

Chci se přihlásit

Zajímá vás historie?

Chcete vědět, **jaký dopad měla Kampaň obyčejného hrdinství vloni?** Podívejte se na plakát se všemi výzvami a čísly.

Chci se podívat

Kampaň obyčejného hrdinství probíhá v rámci projektu Obyčejní hrdinové – každý může přispět k ochraně klimatu. Ten je podpořen Nadací OSF v rámci programu Active Citizens Fund, jehož cílem je podpora občanské společnosti a posílení kapacit neziskových organizací.

Iceland
Liechtenstein
Norway

Active citizens fund

| Nadace OSF

VÝBOR DOBRÉ VŮLE
Nadace Olga Havlová

SKAUTSKÝ
INSTITUT

www.ekoskola.cz

ekoskola@terezanet.cz

Osvětová kampaň Ptáci – žijí tady s námi

Osvětové kampaně LÍSKY v roce 2023

Zapojte se do osvětových kampaní LÍSKY a podpořte s námi důležitá témata – **PTÁCI, PŘÍRODNÍ ZAHRADA, STROMY, FAIRTRADE a REGIONÁLNÍ PRODUKTY**, <http://www.liska-evvo.cz/doc/osvetove-kampane>

Organizováním vzdělávacích a osvětových akcí se můžeme podílet na **šetrnějším a odpovědnějším přístupu k přírodě a životnímu prostředí**.

Každá kampaň vychází z významného dne či **klíčové akce**. Ke kampani je sestaven **kalendář akcí**, zahrnující aktivity a programy zapojených a spolupracujících organizací, vydána **tisková zpráva**, osvětové a didaktické **materiály, metodické listy či pomůcky**. Ke zveřejnění a sdílení uvítáme náměty, příklady dobré praxe a materiály. Kampaň je prezentována v rozesílce Lísky, na webu a Facebooku.

Zapojit se můžete jako organizátoři nebo jako účastníci.

PTÁCI – ŽIJÍ TADY S NÁMI	PŘÍRODNÍ ZAHRADA – PŘÍRODA POD NAŠIMI OKNY	STROMY a MY	POCTIVĚ VYROBENÉ, SPRÁVEDLIVĚ ZAPLACENÉ	POCTIVĚ VYROBENÉ, PODPORA MÍSTNÍ UDÍTELNÉ EKONOMIKY
1.–30. DUBNA	1. KVĚTNA – 30. ČERVNA	15. ZÁŘÍ – 31. ŘÍJNA	CELOROČNĚ	CELOROČNĚ
www.liska-evvo.cz	www.liska-evvo.cz	www.liska-evvo.cz	www.liska-evvo.cz	www.liska-evvo.cz
GARANT: Centrum ekologické výchovy Žabka při SVČ Klubko Staré Město	GARANT: DDM Škola Uherské Hradiště SPOLUPRÁCE: Centrum Veronika Hostětín	GARANT: Park ROCHUS, Uherské Hradiště	GARANT: LÍSKA, z.s.	GARANT: LÍSKA, z.s. SPOLUPRÁCE: IS pro rozvoj Moravských Kopanic VIS Bílé Karpaty, Veselí n. M., Centrum Veronika Hostětín, KOSENKA Val, Klobouky
KLÍČOVÉ AKCE: Mezinárodní den ptactva (1. 4.) Světový den vrbáčů (20. 3.) Mezinárodní dny ptačího zpěvu (7. 5.) Mezinárodní den stěhovavých ptáků (13. 5.) Evropský festival ptactva (7. 10.)	KLÍČOVÉ AKCE: Měsíc školní zahrady (1.–31. 5.) Den fascinace rostlinami (18. 5.) Světový den včel (20. 5.) Vikend otevřených zahrad (11.–11. 6.)	KLÍČOVÁ AKCE: Den stromů (20. 10.)	KLÍČOVÉ AKCE: Světový den pro Fair trade – Férová snídani (13. 5.), Výstava na stromech (říjen)	KLÍČOVÉ AKCE: Měsíc biopotravin a ekologického zemědělství (září) Světový den jidla (16. 10.) Den původních odrůd jablek (21. 10.) dny otevřených dveří u výrobců a na farmách, exkurze, jarmarky, slavnosti, školní farmářské dny
KONTAKT NA GARANTA: cevzabka@klubkosm.cz	KONTAKT NA GARANTA: lenka.pavelcikova@ddmsikula.cz	KONTAKT NA GARANTA: michaela.odstrcilova@parkrochus.cz	KONTAKT NA GARANTA: infoevvo@seznam.cz	KONTAKT NA GARANTA: infoevvo@seznam.cz

JAK SE MŮŽETE ZAPOJIT:

1. Přípravou a realizací tematické akce

- soutěž, soutěžní výzva, výstava
- přednáška, beseda, promítání tematických filmů
- výukové programy a projektové dny pro školy
- semináře a workshopy
- exkurze a vycházky
- jarmark, slavnost, piknik, snídani

2. Účastí na některé akci či ve výzvě dané kampaní

3. Sdílením kampaně na vašem Facebooku, webu

- umístění banneru kampaně na váš web
- sdílení akcí na vašem FB, webu apod.
- sdílení zkušeností, příběhů, příkladů dobré praxe, poradenství či námětů na facebookové stránce dané kampaně

Co je potřeba pro zapojení udělat:

Odeslat přes GOOGLE formulář základní info o akci

<https://forms.gle/PfflWtjijunJv37H9>

Doporučené termíny odeslání formuláře:

Ptáci do 15. března
Přírodní zahrada do 15. dubna
Stromy a my do 5. září
Pokud budete pořádat **Férovou snídani**, registrujte se na www.ferovasnidane.cz

Pozvánky, plakáty (v pdf i jpg) zasílejte na kontaktní e-mail. Nezapomínejte přidat název kampaně, příp. logo Lísky – kvůli společné propagaci, identitě a vyjádření pospolitosti.

KONTAKT:

LÍSKA, z.s. • www.liska-evvo.cz
infoevvo@seznam.cz • tel.: 605 806 840

LÍSKA Zlínský kraj

1. dubna zahájíme 14. ročník osvětové kampaně LÍSKY „Ptáci – žijí tady s námi“

LÍSKA, její členské a partnerské organizace, školy a muzea chystají po celý duben rozmanité aktivity.

Na facebookové stránce kampaně budou zveřejňovány zajímavé informace ze života ptačí říše i pozvánky na akce, www.facebook.com/ptacizijitadysnamimi/?ref=br_rs

Koordinátor: LÍSKA, z.s.

Garant: CEV Žabka při SVČ Klubko Staré Město

www.liska-evvo.cz/doc/ptaci-ziji-tady-s-nami

Ptákem roku 2023 je polák velký

Na pomyslném trůnu vystřídá zvonka zeleného. Udělením titulu polákovému velkému chceme upozornit na neutěšený stav naší rybníční krajiny a na to, že polák v České republice stále patří mezi lovné druhy, a to i přesto, že je celosvětově ohrožený. <https://www.birdlife.cz/ptak-roku-2023-polak-velky/>

Nicméně dobrou zprávou nejen pro poláka je celounijní zákaz olověných broků na mokřadech, který vešel v platnost ve středu 15. února. Na otravu olovem v Evropě každoročně hynulo milion ptáků. To se má nyní změnit.

S vyhlášením poláka ptákem roku vydává Česká společnost ornitologická **monotematické číslo časopisu Ptačí svět:**

https://bigfiles.birdlife.cz/PS/PS_2023_01.pdf

LÍSKA

Zlínský kraj

Rozesílka LÍSKY 5/2023

strana 9

Jaro ožívá

OBČANSKÁ VĚDA PRO PTÁKY.

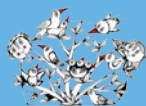
Ptáci se vyskytují téměř ve všech částech světa a často migrují na ohromné vzdálenosti. Občanská věda může pomoci ve sledování změn jejich početnosti, či migračního chování v celosvětovém měřítku. Díky těmto údajům pak vědci zjistí, kterým druhům a biotopům hrozí nebezpečí a mohou začít s jejich ochranou. Například díky mnoha dobrovolníkům zapojeným do Celoevropského monitoringu běžných druhů ptáků (PECBMS) jsme zjistili, že Evropa za posledních 40 let ztratila okolo 600 miliónů hnízdících ptáků, většinu z nich díky intenzivnímu zemědělství. Dobrovolníci zapojení do Jednotného programu sčítání ptáků zase pomáhají vědcům při zjišťování změn početnosti jednotlivých druhů v našich podmínkách.

Více na <http://www.springalive.net/cs/theme/obcanska-veda-pro-ptaky>

Soutěžní výzva pro děti a rodiče s dětmi, 4. ročník

KAMARÁDI Z PTAČÍ ŘÍŠE

Soutěžní úkol číslo 1

PTÁK ROKU 2023

- Česká společnost ornitologická již od roku 1992 každoročně vyhláší ptáka roku. Upozorňují tím na zajímavé ptáčí druhy, které si zaslouží naší pozornost a ochranu.
- Zjistíte, kdo letos tento titul získal a proč.
- Nakreslete obrázek ptáka roku, můžete jej doplnit i zajímavou informací. Obrázek, označený správným názvem ptáka roku nám pošlete.

Soutěžní úkol číslo 3

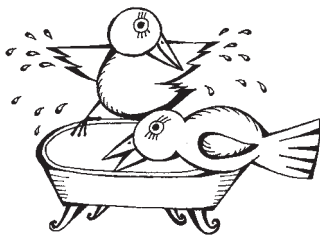
PTAČÍ BÁSNÍČKA

- Sýrkorky patří k velmi známým a oblíbeným ptáčkům. Zkuste o nich napsat básničku, komiks nebo pohádku. Své dílko nám pošlete.

Soutěžní úkol číslo 4

PTÍTKO A KOUPÁTKO

- Téměř na každé zahradě najdete krmítko, ale vědět jste, že velmi důležité je i pítko. Ptáci potřebují vodu jak k pítí, tak ke koupání a to nejen v horkých letních dnech.
- Vyrobte a umístěte pítko ve vašem okolí. Je sice nutné o něj pečovat, ale ptáci, popř. i jiní živočišové ho ocení. Nám pak pošlete fotografii.
- V dalších měsících nezapomenejte o pítko pečovat, čistit ho a doplňovat vodu.

Soutěžní úkol číslo 2

PTAČÍ HODINKA

- Od roku 2019 Česká společnost ornitologická pořádá vždy v lednu sčítání ptáků tzv. Ptačí hodinku, do které se může zapojit každý.
- Dohleďte, o jakou akci se jedná. Vyhleďte výsledkovou tabulku vašeho kraje a zjistěte, kolik druhů ptáků bylo v kraji sledováno, který byl pozorován nejčastěji a který se umístil jako poslední.
- Zkuste zjistit o nejbližším ptáčím druhu zajímavé informace, např. kde žije, čím se živí, kde a jak staví hnízdo, jak vypadají jeho vejčka, zda se od sebe liší samička a sameček, jak vypadá jeho peří, jak je velký (najdete pírovnání, např. váží jako pytlík cukru). Z informací vytvořte lapbook a jeho fotografii nám pošlete.

Doporučený věk: 5–12 let

Vyberte si aspoň jeden ze soutěžních úkolů. Splněné úkoly, doložené krátkou zprávičkou, fotografií či obrázkem, opatřené kontaktními údaji: jméno a příjmení autora, věk autora, škola, e-mail, poštovní adresa zasílejte do 6. 5. 2023 na adresu: infoevvo@seznam.cz, HESLO: Ptáci

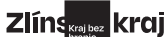
Pokud se účastníte se třídou či skupinou dětí, uveďte prosím počet zapojených dětí.

Odesláním uděláte LÍSKU souhlas se zveřejněním fotografie či obrázku na Facebooku a webu Líska.

Soutěž je aktivitou 14. ročníku osvětové kampaně **Ptáci – žijí tady s námi**
KONTAKT: LÍSKA, z.s., Dolní náměstí 429, 755 01 Vsetín

www.liska-evvo.cz

SPOLEK PRO OBNOVU ZÁMEČKÉHO PARKU V BRANKÁCH VYHLAŠUJE

VÝTVARNOU SOUTĚŽ PRO DĚTI

Téma:
Zjistí a nakreslí ptáčka, kterého ornitologové zvolili "PTÁKEM ROKU 2023".

Kategorie: MŠ, ZŠ - 1. stupeň, ZŠ - 2. stupeň
Doporučený formát: A4, A3
Výtvarná technika: libovolná

Své práce odevzdejte v: ZŠ a MŠ Branky, ZŠ a MŠ Chočymě, ZŠ a MŠ Počice nebo zaslěte na adresu:
Spolek pro obnovu zámečského parku, Branky 295, 756 45

NEJPOZDĚJI DO

15.4.

Zlínský kraj

VÍTÁNÍ PTAČÍHO ZPĚVU

23. dubna 2023
7.30–10.00 hodin

sad Pod Babou

Výcházka do probouzející se jarní přírody, tradiční akce České společnosti ornitologické. Ranní poslech, poznávání a pozorování běžných druhů ptáků, pozorování dalekohledy a povídání o zajímavostech z jejich života.

Exkurzi povede zoolog Mgr. Evžen Tošenovský (PIF UP Olomouc, CSO, ČESON).

Sraz v 7.30 hodin u zastávky MHD Mladcovská. Pouze pro přihlášené, přihlášky e-malem na tosenovsky@birdlife.cz s uvedením počtu účastníků a telefonickým kontaktem.

Vede Evžen Tošenovský (tel.: 777 771 196, e-mail: tosenovsky@birdlife.cz).

Pořádá MMZ – Odbor životního prostředí a zemědělství v rámci kampaně **Den Země 2023**

www.cso.cz | www.birdlife.cz

Líska

Zlínský kraj

Rozesílka LÍSKY 5/2023

strana 10

Osvětová kampaň Poctivě vyrobené, spravedlivě zaplacené

Férová snídane 2023

Přijďte se k místním organizátorkám a organizátorům Férové snídane!

Letos na podporu pěstitelů ve světě piknikujeme dopoledne v sobotu 13. května 2023. Všechny podklady k organizaci najdete na <http://www.bit.ly/ferova-snidane-podklady-2023>. Můžete se pustit do přípravy, koukněte do manuálu, zvete kamarády, oslovte místní média.

POCTIVĚ VYROBENÉ,
SPRAVEDLIVĚ
ZAPLACENÉ

CELOROČNĚ

www.liska-evvo.cz

Získejte organizační balíček.

- **Přijďte vaše místo na mapu,** <http://www.ferovasnidane.cz>
- **Vytvořte facebookovou událost.** Do názvu dejte název akce a své místo, www.facebook.com/ferovasnidane
- **Dostaňte informaci o akci mezi lidi.** Pozvěte sousedy přes místní zpravodaj, pošlete pozvánku do zpravodaje a do přehledu kulturních akcí ve vašem městě, dejte ji na vlastní webovky, oslovte místní novináře. Využijte k tomu ilustrační fotky a text ze vzorové tiskové zprávy, kterou také najdete v podkladech.
- **Vytvořte si organizační tým.** Nebuďte na organizaci pikniku sami. Je fajn mít někoho na navlékání a instalaci vlaječek, na zabavení dětí a na focení.

Známky FAIRTRADE

Určitě jste si všimli, že na obalech produktů najdete několik různých známek FAIRTRADE. Všechny znamenají, že produkt byl vyroben v souladu se standardy Fairtrade a při jeho produkci tak byla zachována přísná sociální, environmentální i ekonomická kritéria.

JAKÝ JE TEDY MEZI ZNÁMKAMI ROZDÍL?

Černou známkou FAIRTRADE nejčastěji najdeme na jednosložkových produktech např. na banánech, kávě apod.

Bílé známky označují, že ve výrobku je jedna konkrétní surovina, která je obchodována v rámci Fairtrade. Příkladem může být třeba fairtradové kakao v čokoládě nebo fairtradový cukr v sušenkách.

Černá známka se šipkou odkazuje na další informace uvedené na zadní straně produktu. Označuje složené výrobky, ve kterém jsou všechny suroviny obchodovány v rámci Fairtrade. Například sušenky, oříšky v čokoládě apod.

Podrobnější informace najdete na našem webu www.fairtrade.cz/znamka/

Férová snídane začínala v roce 2011 se 41 zapojenými místy, v roce 2019 se už na 193 místech republiky sešlo 8189 lidí a loni po dvou covidových letech na 140 místech 5700 lidí. O akci pravidelně zaznamenáváme stovky zmínek ve zpravodajích nebo médiích, včetně televize nebo rozhlasu.

Férové snídane jsou nejen příjemnou komunitní akcí, ale také vedou k navyšování povědomí o Fairtrade a životních podmínkách pěstitelů v zemích Afriky, Asie nebo Latinské Ameriky! Tito pěstitelé přitom žijí často v chudobě mimo naši pozornost.

Pokud chcete nahlédnout do podmínek pěstitelů kakaa v západní Africe a dopady Fairtrade, koukněte se na náš dokument Ve stínu kakaovníku v online vysílání České televize.

Sledujte nás na <http://www.facebook.com/ferovasnidane> a www.facebook.com/fairtradedczsk.

Chválit za úsilí, ne za úspěch a doprovázet při objevování. Jaké jsou zásady úspěšných vzdělávacích systému?

Jeich pedagogický přístup je až překvapivě podobný a výsledky patří mezi nejlepší na světě. Lucy Crehanová, autorka knihy Chytrzemě, je navštívila a o své poznatky se dělí ve své knize. Pro svou objevitelskou cestu si Crehanová vybrala Finsko, Japonsko, Singapur, Čínu a Kanadu. Těmto státům říká jedním slovem Chytrzemě (Cleverlands). V knize popisuje, jak tyto rozdílné světy ke vzdělávání přistupují. Na každém místě strávila asi měsíc, ubytovala se u některého z učitelů, pozorovala místní vyučování, setkávala se s žáky, jejich rodiči, pedagogy i vedením škol a povídala si s nimi o jejich praxi. Publikace se v roce 2016 dostala mezi nejlepší tituly roku podle časopisu The Economist, v češtině ji vloni vydalo nakladatelství Audiolibrix.

Různé kultury, ale stejný přístup

Konkrétní zkušenosti ze států, do kterých se Crehanová vypravila, vnášejí světlo do jistých stereotypů, které o daných zemích převládají. „Lidé si například myslí, že ve Finsku se děti učí velmi samostatně a není tam kladen důraz na výklad učitele. Nebo že v Singapuru se žáci učí všechno jen nazpaměť. To rozhodně není pravda. Ve skutečnosti je ale pozoruhodné, že pedagogický přístup úspěšných zemí, které jsem navštívila, je vlastně až překvapivě podobný,“ říká autorka pro HN, která se kromě pěti vybraných zemí vydala i do několika států, kterým se v PISA testech tolik nedaří. „Byla jsem třeba ve Švédsku nebo ve Spojených arabských emirátech, tam je styl výuky hodně odlišný a nemají tak dobré výsledky.“

Při výběru svých „chytrzemí“ vycházela autorka z Programu pro mezinárodní hodnocení žáků (PISA), který pořádá Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD). Výzkum probíhá v tříletých intervalech od roku 2000 a testuje patnáctileté žáky v matematice, v přírodovědných předmětech a ve čtenářské gramotnosti. Je navržený tak, aby prověřil schopnost studentů znalosti aplikovat a využít, nejen si je zapamatovat a správně zopakovat.

Inspirace z „chytrzemí“ a další informace najdete v článku na <https://www.eduin.cz/clanky/hospodarske-noviny-chvalit-za-usili-ne-za-uspech-a-doprovazet-pri-objevovani-jake-jsou-zasady-uspesnych-vzdelavacich-systemu/>

Aneta Gáborová: Chirurg přece nemůže dělat chyby! Děti na základní škole ale rozhodně ano. Prospívá jim to

Zažívám velkou frustraci, když občas slyším, že nelze děti a žáky ve školách podporovat ve vnímání, že chyba je v pořádku, protože v životě a povolání není možné chybovat. Často se v takových chvílích argumentuje povoláním lékaře nebo ředitele jaderné elektrárny, zkrátka profesemi, které v nás vzbuzují respekt. Podobná tvrzení mi nedávají smysl ze tří důvodů.

Za prvé, pokud se bavíme o základním školství, je řeč o dětech ve věku zhruba od 6 do 15 let. Ty mají do řízení elektrárny nebo operace mozku dost daleko. Na základní škole by si naopak měly osvojit strategie efektivního učení a vhodných „přístupů“ k životu, kam patří i konstruktivní práce s chybou. Za druhé, podobné argumenty jen posilují stigmatizaci chybování a tváří se, jako kdyby dospělí a profesionálové nechybovali. Ale chyby děláme všichni. Jen nám nemusí být příjemné o nich veřejně mluvit. Chybují **špičkoví neurochirurgové, hasiči, zakladatelé firem i manažeři, rodiče, politici**. Prostě všichni. Za třetí, tvrdit, že někde chyby dělat nelze, vytváří pocit, že pokud chyba nastane, je to něco špatného. Jde o tabu, o něco, co v práci, ve škole nebo doma nemá své místo. Celý článek na <https://eduzin.cz/wp/2023/03/12/aneta-gaborova-chirurg-prece-nemuze-delat-chyby-deti-na-zakladni-skole-ale-rozhodne-ano-prospiva-jim-to/>

Proč je důležité dětem poskytovat podporu ve čtení už od raného věku?

Vztah k četbě silně ovlivňuje nejen celoživotní vzdělávání, ale i budoucí uplatnění ve společnosti. Čtenářské dovednosti jsou důležitým předpokladem pro kritické myšlení, řešení problémů i zpracování informací.

Více o čtenářské gramotnosti si můžete přečíst zde: bit.ly/ctenarska_gramotnost

Česká školní inspekce <https://www.facebook.com/CSInspekce>

Analýzy, data, publikace nabízí na svém metodickém portálu Kvalitní škola řadu námětů, které mohou školy využít pro svůj další rozvoj. Například zveřejňuje kritéria, na jejichž základě hodnotí v šesti klíčových oblastech kvalitu školy.

Více se dočtete a spoustu užitečných odkazů najdete na webu <https://www.wellbeingveskole.cz/>

<https://www.wellbeingveskole.cz/metodicky-portal-kvalitni-skola-nabizi-kriteriia-i-pro-hodnoceni/>

Rostlina roku 2023

Tento titul uděluje ČBS letos již potřetí, po **vstavači kukačce** (https://botanospol.cz/cs/rostlina_roku-2021) a **hlaváčku letním** (https://botanospol.cz/cs/rostlina_roku-2022) jej získává **kociánek dvoudomý**.

Na našem webu naleznete tiskovou zprávu včetně fotografií pro další sdílení (<https://botanospol.cz/cs/node/6895>) i plánované exkurze na některé z jeho lokalit (https://botanospol.cz/cs/rostlina_roku-2023_exkurze).

Těšit se můžete také na článek věnovaný tomuto druhu, který brzy vyjde v popularizačním časopise Botanického ústavu AV ČR (Botanický ústav AV ČR) Botanika.

ERASMUS plus

Nabízí teď mnohem více možností. Můžete tak získat zkušenosti ze světa, i když třeba nejste student nebo nemáte čas někam jezdit. Více na <https://www.erasmusroste.cz>

Výzva Základní granty

Vyhlašovatel Nadace Open Society Fund Praha
<http://nno.ecn.cz/index.stm?x=2763605&apc=nF2xx1-->

Podejte si žádost o grant u Nadace Partnerství

Máte chuť udělat něco pro místo, kde žijete?
Aktuální nabídku grantů sledujte na
www.nadacepartnerstvi.cz/granty

O GRANTECH:

Další otevřené výzvy zaměřené na výsadby najdete na www.sazimebudoucnost.cz/

Nové šablony z Operačního programu Jan Amos Komenský (OP JAK) jsou tady

Celkem 9 miliard Kč z evropských fondů půjde do MŠ, ZŠ a 2 miliardy Kč do SŠ, VOŠ především na podporu personálních pozic, které díky tomu mohou plynule navázat na předešlé projekty a zároveň budou sloužit jako pilot pro zajištění jejich přechodu do financování ze státního rozpočtu, na rozvoj pedagogů i na inovace ve vzdělávání. Šablony umožní další aktivity společného vzdělávání, posílení podpůrných pedagogických pozic ve školství a rozvoj pedagogických pracovníků s cílem zlepšit kvalitu vzdělávání a zajistit úspěch každého žáka. Zaměřují se i na podporu dětí ohrožených školním neúspěchem, za ně se považují také děti ukrajinských běženců, které mohou být z šablon rovněž podpořeny. Novinkou je např. pozice dvojjazyčného asistenta. Přehled šablon OP JAK: <https://opjak.cz/vyzvy/>

Výzva č. 02_22_002 Šablony pro MŠ a ZŠ I

Výzva je otevřena, žádosti je možné podávat do 28. 4. 2023. Vzhledem k tomu, že je to projekt návazný, musí školy počkat, až dokončí Šablony III – OP VVV.

Některé začaly realizovat již v září 2022, některé začnou až v červenci/září 2023. Je však důležité podat žádost co nejdříve! I když nemáte ukončené Šablony III OP VVV. Šablony III stále probíhají, nejzazší konec realizace projektů je 30. 6. 2023. Školy postupně ukončují realizaci, některé zažádaly o předčasné ukončení, aby mohly co nejdříve navázat Šablonami I OP JAK.

Oprávnění žadatelé: MŠ, ZŠ vč. ŠD a ŠK, ZUŠ, SVČ, PPP
Délka realizace: 24– 6 měsíců

Tak hodně štěstí a sil.

Pokud plánujete realizovat témata inovativního vzdělávání pro žáky (přírodovědné vzdělávání, EVVO a vzdělávání k udržitelnému rozvoji, rozvoj podnikavosti a kreativity) rádi pro vás připravíme programy a projektové dny dle pravidel výzvy.

Stejně tak nabízíme vzdělávání pedagogů v tématech EVVO, přírodovědné vzdělávání, projektová výuka, zážitková pedagogika).

Kontakt: infoevvo@seznam.cz

TRÁPÍ SE VAŠE DÍTĚ
PŘI UČENÍ
A NEDOKÁŽETE
MU POMOCT?

tel.: 734 442 120 | www.basic.cz

JAK SE SPRÁVNĚ UČIT

Najdi, kde použiješ
to, co se učíš.

Nerozumíš?
Neboj se zeptat.

Uč se krok
za krokem.

Zapoj co
nejvíce
smyslů.

Procvičování
dělá mistra.

Soustřed' se
na úspěchy.

Žádný učení
z nebe nespádl.

© Studijní centrum BASIC

II/1 Náměty, doporučení, inspirace, příklady dobré praxe

EKOkalendář. Nový projekt spolku Uklidme Česko

Jeho cílem je přispět k povědomí o více než 150 ekologických mezinárodních dnech a svátcích, které nás mohou inspirovat k tomu, abychom změnili své chování a začali žít odpovědněji. Budeme rádi, když nám v tom pomůžete...

Uklidme Česko z.s. <https://www.ekokalendar.cz/>

Arboretum Semetín

Nabízí krásné zázemí pro výuku venku.

Pro žáky byly vytvořeny nové pracovní listy.

Více <https://bit.ly/3M2qFce>

Pokud máte zájem do ARBORETA vyrazit s žáky, vše podstatné najdete zde <https://www.lesyvsetin.cz/arboretum>.

V semetínském arboretu vyrostl výukový včelín. Nabídka služeb a aktivit semetínského arboreta rozšířila o výukový včelín.

Více <https://bit.ly/3hp2v09>

MŮJ KÁMOŠ STROM

Vyberte si s dětmi strom, který je poblíž vaší školy nebo vašeho domu a poznejte ho ze všech stran! S naší novou aktivitou zjistíte, jak starý je váš strom.

<https://badatele.cz/cz/muj-kamos-strom>

Valašská Manufaktura Přírodních Materiálů

Workshopy a tvořivé ateliéry
děti a rodiče • mateřské školy a klubíky • základní školy a družiny

Valašská Manufaktura Přírodních Materiálů je příjemné místo na Vsetíně - Ohradě pro Vaše přednášky, besedy, workshopy a kurzy spojené s tvořením, přírodními materiály, tradičními technikami, péčí o Zemi a o lidi...

Jana Šobáňová

Tel.: +420 732 994 552, E-mail: tincta-herbae@centrum.cz

JARO VENKU?

Potřebuješ konkrétní hry a tipy? Chceš rychlou inspiraci na jarní bádání, tvoření i žasnutí venku? Sleduj videokurz JARO VENKU – 21 krátkých videí v 6 lekcích

<https://ucimesevenku.cz/kurz-jaro-venku/>

Video 1 – ÚVOD

1. lekce PŘÍPRAVA

Video 2 – VYBAVENÍ, Video 3 – KNIHY

2. lekce POZNÁVÁME MÍSTO

Video 4 – ÚVOD, Video 5 – BARVY, Video 6 – ZVUKY, Video 7 – VŮNĚ, Video 8 – RUCI, Video 9 – CHUTĚ

3. lekce JARO MEZI STROMY

Video 10 – ÚVOD, Video 11 – CITLIVOST, Video 12 – BĀDÁNÍ, Video 13 – FANTAZIE

4. lekce JARO V TRÁVĚ

Video 14 – JARO KVĚTE, Video 15 – PROČ KVĚTOU TAK BRZY, Video 16 – PRVNÍCH 10

5. lekce JARO V POHYBU

Video 17 – POHYB, Video 18 – POBYTOVÁ ZNAMENÍ, Video 19 – JARNÍ ATELIÉR, Video 20 – CIZÍ JAZYKY, Video 21 – POTOK A JARNÍ BŘEHY

6. OHLÉDNUTÍ

Jaro s dětmi není pouze o masopustu a Velikonocích. Tradic, svátků a významných dnů je mnohem víc!!!

Co se tak s dětmi v DUBNU pustit do tvoření, které vždy navazuje na příběh z historie, lidovou tradici, významný den, svátek či povídaní o přírodě?

Mám pro vás knihu, díky které zabavíte tvořivé ruce vašich dětí a zároveň se s nimi dozvíte zajímavé informace o tom, co se kolem vás v měsíci DUBNU děje.

BÁJEČNÉ TVOŘENÍ V DUBNU

Jednoduché návody na tvoření s dětmi (5-8 let) navazující na příběhy z historie, tradice, významné dny, svátky či povídaní o přírodě.

- Proč se lidé poslední dubnovou noc zavírali doma na petlici a před dveře sypali písek nebo házeli trsy trávy?
- Kdy, proč a jak se slaví den tučňáků, mrkve, ptactva, kosmonautiky, dětské knihy a další?
- Jak sedlák převezl díky dubu čerta? Jak sv. Jiří porazil zlého draka a jak vzniklo souhvězdí Velké medvědice a Malého medvěda?
- Kdo se v dubnu probouzí ze zimního spánku a kdo se vrací z teplých krajů?
- Jak dlouho vydrží tučňák pod vodou a za jak dlouho přehryže bobr strom?
- Co v dubnu dělali naši předci a jakými pranostikami se řídili?
- Co je lví zub, kněžská pleš, pamprlice, lucernička, nebo kačinec?

<https://takjderok.cz/bajecne-tvoreni-v-dubnu/>

Proč si s dětmi založit zápisník o přírodě?

Tvorba zápisníků o přírodě není u nás příliš známá, a to je velká škoda. Jde totiž o skvělý způsob, jak využít kreativitu dětí (i dospělých) ke zkoumání světa kolem nás.

Tvorba zápisníku o přírodě je podobná **scrapbookingu**, při kterém se využívá různých výstřižků, fotek, textů a kreseb k zachycení vzpomínek. Při tvorbě zápisníku o přírodě **je naší inspirací příroda kolem nás**. Je to skvělý způsob, jak můžeme zaznamenat to, co v přírodě vidíme a učit se tak pozorováním.

Při zaznamenávání světa kolem nás se **děti naučí mnoho o přírodě a o místě, kde žijí**. Navíc si **procvičí také spoustu důležitých dovedností**, třeba:

- Soustředit se na jednu konkrétní činnost
- Postupně, samostatně a dlouhodobě pracovat na určitém úkolu
- Dívat se kolem sebe a všimnout si drobností
- Systematicky si zaznamenávat své poznatky

Co potřebuji pro založení zápisníku?

K tomu, abychom mohli začít pracovat na vlastním přírodním zápisníku, potřebujeme **jen velmi málo pomůcek**. Pro začátek nám bude stačit **deníček, tužka a pár pastelek**. Někdy se hodí také **metr nebo pravítko** na měření rozměrů.

Pokud se chceme do tvorby více ponořit, **můžeme použít mnoho dalších pomůcek**, kreativě se meze nekladou, záleží zejména na zvolené technice. Okolní přírodu můžeme zachytit kreslením uhlem, malbou akvarelem nebo si udělat radost a koupit si třeba velkou sadu kvalitních pastelek. Některé drobné a ploché předměty pak můžeme do deníku vlepovat a může se nám tak hodit lepidlo, lepicí páska, různé **samolepky** na dotvoření a podobně.

Jak vypadá práce na zápisníku?

Nejdůležitější je, aby nás **vytváření zápisníku bavilo**, proto se vždy **zaměříme na to, co nás v přírodě zaujme**. Tuto věc (nebo třeba děj) se pak snažíme **různými způsoby zachytit**. Jak to uděláme, to je čistě jen a jen na nás, hlavně nás to musí bavit.

Do zápisníku určitě patří texty, můžeme vymyslet třeba i báseň. **Velmi důležité jsou také kresby a malby**. Pokud je to možné, můžeme využít i různých obtisků nebo do deníku **vlepovat např. vylišované květiny**. A když nemůžeme rostlinu utrhnout a vylišovat, protože je moc velká nebo je vzácná, můžeme do deníku nalepit třeba její **fotografii** nebo si nakreslit třeba jen nějakou její část. Na stránky můžeme také nalepit různé **prospekty** z informačních center nebo **výstřižky** z nich.

Jak najdu správné téma?

Vše je na nás a existuje **nekonečné množství témat**, na která se můžeme zaměřit. Můžeme si např. **vybrat nějaký malý detail** na rostlině a ten prozkoumat u několika různých druhů rostlin (třeba květy, listy nebo trny), nebo můžeme **zkoumat jeho vývoj v čase** (např. poupě, květ, odkvetlý květ). Každý si téma vybírá podle svého, **jde opět o to, aby jej dané téma zaujalo**. Pokud nás téma baví, máme velkou šanci, že se do práce ponoříme, zapomeneme na čas a prozkoumáme vybrané téma opravdu do hloubky (pro děti to platí dvojnásob).

Výběr tématu je **závislý také na ročním období**. Na jaře se můžeme věnovat kvetoucím **rostlinám v našem okolí** a na podzim zase **listům a plodům**.

Jaké informace by v zápisníku neměly chybět?

Ideální je, když si do deníčku vždy poznačíme místo a datum pozorování. Můžeme si zapsat také počasí.

Také **je dobré pokusit se určit všechny zachycené organismy**, ať už jde o rostliny nebo třeba o hmyz. To nemusíme udělat hned, ale je dobré se k tomu vždy doma vrátit a alespoň se o to pokusit. Pokud se nám to nedaří, můžeme se např. na facebooku poohlídnout po nějaké skupině, kde nám mohou s určením pomoci. Takových skupin je opravdu hodně a často v nich najdete opravdové odborníky nebo podobné nadšence jako jsme my.

Pro určování různých organismů můžete využít **řadu našich kartiček**, které jsou vhodné na výlety do přírody. V neposlední řadě lze využít různé **aplikace na telefonu**, známý je např. **iNaturalist**.

Jak začít psát zápisník s dětmi?

Nejllepší je **jít dětem příkladem**. Děti pak mohou od nás **odkoukat mnoho zajímavých věcí**. A nemusíme jim je nutně vysvětlovat. Mohou například odkoukat co a proč nás zajímá, jak se měří nebo, že si všímáme i malých detailů.

Děti by měly pracovat na deníku převážně samy, těm, které ještě neumí psát, můžeme **pomoci se zaznamenáním písemných poznámek**. Určitě **bychom se měli vyhnout jakémukoli hodnocení výsledků a výtvorů**. Pokud chceme do procesu tvorby vstoupit je lepší pojmenovávat věci pravými jmény a výsledek nehodnotit: „Podívej, jak je ten květ vzadu tmavší, než ve předu, všiml jsi si toho?“.

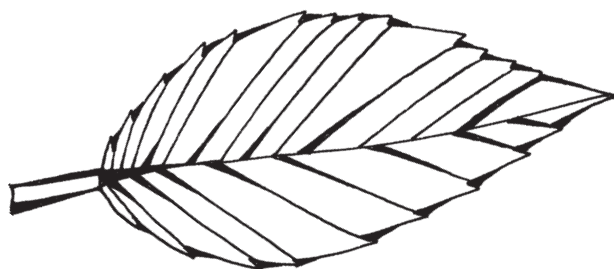
I když je kresba a malba důležitou součástí k zachycování přírody, nemusíme být zrovna Picasso, abychom si mohli tvorbu deníku užívat. Pokud si tvorbu deníku užíváme a budeme jej tvořit pravidelně, brzy zjistíme, že se **naše schopnost malovat začíná postupně zlepšovat**. Protože, umět kreslit je schopnost, kterou se většina z nás může naučit (i když si myslí, že nemá žádný talent). A často může kreslit lépe někdo, kdo nemá talent, ale často kreslí než ten, kdo talent má, a po celý rok nevezme do ruky tužku (pokud ovšem jeho talent není geniální, ale to je velmi vzácné).

Pokud hledáte inspiraci, můžete ji najít mezi obrázky na internetu, zkuste hledat pod heslem: **„nature journaling“**.

V některém z dalších článků se zaměříme na různé kreativní tipy, které můžete využít při tvorbě zápisníků o přírodě

<https://www.prirodadokapsy.cz/blog/proc-si-s-detmi-zalozit-zapisnik-o-priode/>

<https://www.prirodadokapsy.cz/samolepky-nasi-motyli/>

Program Škola pro udržitelný život (ŠUŽ) na základních školách

<https://youtu.be/I5IBY47Mscl>

CO TO JE? PROČ HO DĚLÁME? A CO SE Povedlo?

„Cílem projektu je, aby žáci měli rádi své místo a chtěli se o něj starat. [...] Aby žáci získali pocit, že i oni mohou změnit svět.“

říká naše lektorka Eliška Hájková.

„Žáci se v rámci projektu ŠUŽ učí kriticky myslet, prezentovat své myšlenky, stát si za svými názory a obhajovat si je, diskutovat,“ říká Eva Kučerová, učitelka ze zapojené školy ZŠ Býšť.

„My jsme si tady v lese všimli, že je tu hodně bordelů, tak jsme se rozhodli, že uděláme schránky na odpadky. [...] Lidé začali odpad dokonce i třídit a v praxi to funguje lépe, než jsme zamýšleli.“ říká Saša, žák ZŠ Zvoněnka Náchod, který se se svou třídou zapojil do projektu.

„Myslím si, že my bychom jako děti v tom rozhodně měli pokračovat, a to, co děláme, mi dává smysl,“ dodává Sašova spolužačka Anička.

„Vedení města takové projekty velmi vítá. A to [...] proto, že to město patří také mladým lidem,“ říká František Majer, místostarosta města Náchod, ve kterém žáci umístili schránky na odpad

„Děti se tak neučí jen znalosti o místě, ale dovednosti pro celý život,“ uzavírá téma opět Eliška Hájková.

A nejen proto chceme projekt rozšířit po celé republice

Zapojte se také <https://www.skolaprozivot.cz/zapojte-se/>

Těšíme se na nové partnery

Tým Střediska SEVER

PROGRAM Škola pro udržitelný život

zkráceně ŠUŽka je náš skoro dvacetiletý projekt, do kterého je zapojeno téměř 300 škol a dalších partnerů.

Žáci zapojených škol spolu s dalšími partnery z obce přemýšlí o tom, co mohou udělat pro rozvoj své obce nebo okolí školy. Spolu pak postupně realizují navržené změny a tím mění k lepšímu místo, kde žijí a učí se (naplňují místní Agendu 21). Vše se děje s ohledem na udržitelný rozvoj místa i světa a je tak praktickým příkladem naplňování Cílů udržitelného rozvoje 2015–2030 (Sustainable Development Goals – SDGs) a Strategického rámce České republiky 2030 na místní úrovni.

Vznikají tak školy, které aktivně mění své okolí, pomáhají žákům vytvářet si vztah k místu, dává žákům slovo, připravuje je na skutečný život, je otevřená komunitě a mění svět k lepšímu.

Více informací o projektu

<https://www.skolaprozivot.cz>

HORNÍ
MARŠOV
s.p.s.

Ministerstvo životního prostředí

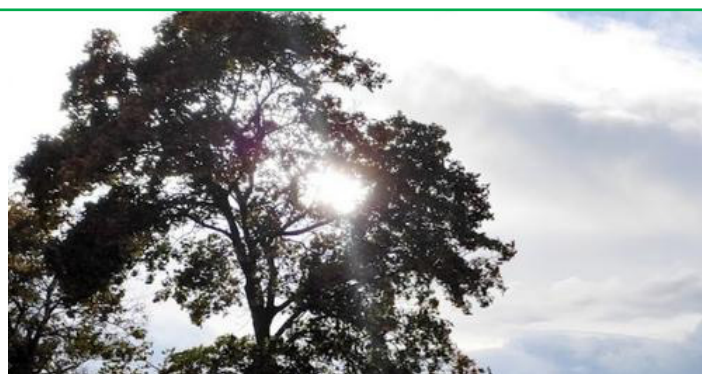

STÁTNÍ FOND
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Tento projekt je spolufinancován
Státním fondem životního prostředí ČR
na základě rozhodnutí ministra životního prostředí.
www.mzp.cz www.sfzp.cz

Jak učit o změně klimatu nejmenší děti:

1. Představte ekologické praktiky jako součást každodenního života: Ukažte dětem, jak se dá šetřit energií a vodou, třídit odpad, používat recyklovaný papír a snižovat emise skleníkových plynů tím, že se budete více pohybovat na kole nebo jít pěšky.
2. Hravé aktivity: Hry a aktivity, jako jsou barvení a kreslení obrázků zvířat, která potřebují ochranu, nebo hledání rozdílů mezi dvěma obrázky - jedním, který ukazuje špatné ekologické chování, a druhým, který ukazuje správné chování.
3. Příběhy a knihy: Existuje mnoho knih a příběhů pro děti, které se zabývají ochranou životního prostředí a změnou klimatu. Zvolte si některé z nich a přečtěte je svým dětem.
4. Návštěvy přírody: Pokud je to možné, vezměte děti na návštěvu přírodních parků, rezervací a dalších míst, kde mohou vidět krásu přírody a zvířat a získat respekt k ní.
5. Diskuse o tématech: Diskutujte s dětmi o tom, co se děje v naší planetě, jaké jsou důsledky změny klimatu a jak mohou pomoci. Vysvětlete jim, že i když jsou malí, mohou udělat rozdíl a pomoci zachovat naši planetu.

6. Pozorování v přírodě: Vezměte děti ven do přírody, abyste pozorovali různé druhy rostlin a zvířat. Vysvětlete jim, že některé z těchto druhů jsou ohrožené a potřebují ochranu.

Tyto metody jsou jen několik příkladů toho, jak můžete děti učit o změně klimatu a o tom, jak chránit naši planetu. Je důležité, aby děti cítily, že mohou být součástí řešení a že i malé změny v jejich každodenním chování mohou mít pozitivní dopad na planetu.

Zdroj: Helena Nováčková

LÍSKA

Zlínský kraj
Kraj bez hranic

Rozesílka LÍSKY 5/2023

strana 16

Téma VODA

22. března je Světový den vody

Spojené národy tento den navrhly v roce 1992 v rámci Agendy 21 na jednání UNCED v Rio de Janeiru, v Brazílii. Důvodem je skutečnost, že na světě více jak miliarda lidí trpí nedostatkem pitné vody, nemá přístup k vodě. Propagace agentur UN a nevládních organizací věnujících se problémům spojeným s vodou je zaměřena na čistotu a ochranu vod a jejich úsporu. Kromě toho je každým rokem zpracováváno určité specifické téma - letos pod heslem Urychleme změnu.

www.ekokalendar.cz/WaterDay

Téma VODA ve školce

Článek na blogu s praktickými tipy, ukázkami a soubory

www.ucitelnice.cz/blog/voda

Zimní vodní výzvy ven

Téma Měsíce školních zahrad 2023 je **VODA**. Inspiruj se, jak ven s vodou i teď v zimě. Otestuj venkovní vodní výzvy.

Nemusíte čekat až do května. Ven s vodou můžeme vyrazit už teď. Díky spolupráci Nadace Proměny Karla Komárka a UČÍME se VENKU vznikly výzvy ZAŽIJ, TVOŘ, BÁDEJ s VODOU.

<https://ucimesevenku.cz/mesic-skolnich-zahrad/2023-2/>

Co by se malé děti měly dozvědět o vodě a jak na to?

Jaké zkušenosti, znalosti a hodnoty by mělo mít předškolní dítě ve vztahu k vodě? Jak mohou maminky, tatínkové, babičky, dědečci, učitelky a učitelé v mateřských školách vybudovat v dětech zdravý vztah k pitné vodě, k vodě jako živlu a podmínce života?

Celý článek na

<https://ekolist.cz/cz/zelena-domacnost/rady-a-navody/co-by-se-male-deti-mely-dozvedet-o-vode-a-jak-na-to>

Kapka vody

Problematika adaptace na klimatickou změnu a vzdělávání v otázce ochrany vody.

Inspirativní materiály najdete na

<https://edu.ceskatelevize.cz/porad/kapka-vody>

Téma RECYKLACE

18. března je Světový den recyklace

Od roku 2018 ho vyhlašuje londýnská společnost The Global Recycling Foundation, která jím chce poukázat na důležitou roli, kterou recyklace sehrává pro naši planetu.

www.ekokalendar.cz/RecyclingDay

Má to smysl, třídíme odpady

Také víčka od jogurtů a pomazánek i alobaly od čokolád je možné třídít a umožnit tak jejich recyklaci.

Z neznečištěných alobalových víček je nejlepší udělat kuličku, kterou vytřídíme do sběrných nádob na kovy společně s dalším kovovým odpadem.

Tak odolají žáru a mohou z nich vzniknout nové alobalové výrobky.

Recyklací 1 kg hliníku ušetříme až 8 kg bauxitu!

Pomáháme dětem a mladým přemýšlet o odpadu

V kontextu, interaktivně a zábavně. Díky online kurzu e-popelNIC-e, který může využít i vaše škola. Kurz je vhodný zejména pro 2. stupeň základních škol a nižší ročníky gymnázií. Dá se s ním pracovat v běžné výuce, nebo na dálku a jeho úroveň dokážete přizpůsobit konkrétní skupině dětí. Obsahuje spoustu interaktivních částí, práce s online nástroji, ale také úkoly do praxe - jako tvorbu propagačních materiálů, organizaci výstavy, společného úklidu nebo vylepšení vlastní školy. Kurz byl vytvořen i díky Zlínskému kraji, který přispěl na jeho vznik.

Víc informací o kurzu a o tom, jak s ním pracovat, najdete na www.popelnice.bezobalac.cz, nebo na zdravim@bezobalac.cz

Netflixový dokument Breaking Boundaries

Je o tom, že naše planeta má ještě naději, přístupný od 7 let, s komentářem Davida Attenborougha. Klíčové poselství: nejlépe můžeme pro globální nápravu udělat, když budeme zdravě jíst. Lokálně, s minimem masa a jiných energeticky náročných surovin (to jsou v mainstreamové stravě plus mínus všechny). Je to zároveň věc, kterou si může každý vyřešit sám za sebe, bez výmluv na špatně nastavený systém. Žádná jiná oblast, na kterou máme jako jednotlivci přímý vliv, nemá pro nastolení planetární rovnováhy takový význam.

Medové snídaně

Propagace zdravého životního stylu, správných stravovacích návyků, medu jako potraviny i medu jako léku. Medové snídaně představují dětem včely jako zajímavé živé tvory, objasňují jejich význam pro přírodu i život člověka v konsekventních skutečnostech. Nejedná se o prostou přednášku. Lektor zábavnou interaktivní formou za pomoci herních i reálných pracovních pomůcek přibližuje dětem práci včelařů i práci včel.

Původní základní témata Medových snídaní (historie včelařství, význam medu pro zdraví člověka, péče o včelstvo, ohrožení včelstev, opylování, vznik medu, praktické rady, jak postupovat při bodnutí včelou) jsou postupně obohacována a rozšiřována. V průběhu minulých ročníků tak přibyly pozoruhodnosti struktury včelstev, anatomické zvláštnosti včel, etologické zajímavosti a další. Stále většímu důrazu se těší otázky biodiverzity krajiny, podíl včel na opylování a jejich základní význam pro celý potravní řetězec, včetně produkce potravin na první pohled vzdálených, například mléka.

Od vzniku projektu v roce 2015 se do Medových snídaní organizovaných za přispění Ministerstva zemědělství zapojilo na 650 škol a školek po celé České republice. Projekt je určen pro nejvyšší ročníky mateřských škol a 1. stupeň škol základních. Medové snídaně jsou pro zapojené subjekty zdarma a jsou hrazeny z prostředků Ministerstva zemědělství.

Informace k přihláškám k Medovým snídaním s Ministerstvem zemědělství 2023

Předpokládaný termín konání přednášek: duben, září–listopad 2023. Termín bude upřesněn na základě zájmu školských zařízení a realizačních možností.

Předpokládaná kapacita projektu: cca 300 přednáškových bloků. Po naplnění kapacity budou školy vybrány na základě logistických a personálních možností projektu.

Všechny přihlášené školy budou po uzavření přihlášek organizátorem kontaktovány prostřednictvím e-mailu s informací, zda byly vybrány. Vybrané školy budou dále jednotlivě kontaktovány za účelem dohody o konkrétních termínech přednášek.

Po vyplnění přihlašovacího formuláře, jeho úspěšném odeslání a následném zpracování obdržíte potvrzovací e-mail s údaji, které jste ve formuláři uvedli. Prosíme, zkontrolujte složku nevyžádané pošty, zejména používáte-li Microsoft Outlook. Přihlašujete-li základní a mateřskou školu zároveň, **přihlaste každý subjekt zvlášť** s uvedením odpovídajícího předpokládaného počtu zúčastněných žáků.

Medové snídaně jsou koncipovány pro nejstarší předškoláky a nejmladší školáky. Berte, prosíme, tuto skutečnost při přihlašování v úvahu.

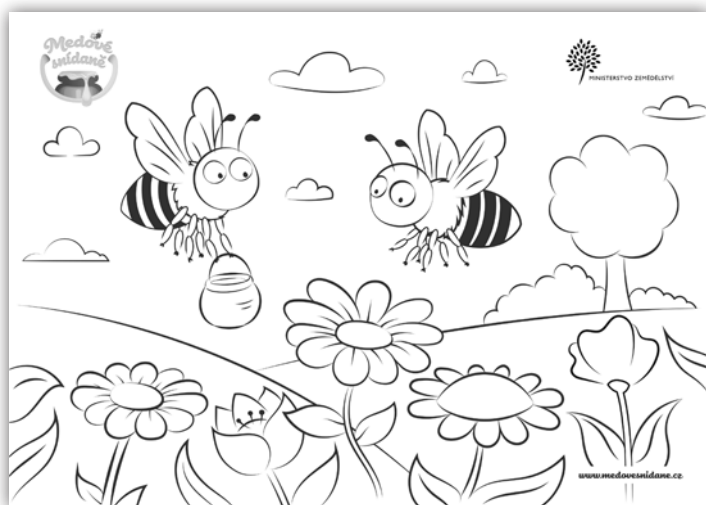
Odeslaný formulář již nelze opravit; v případě potřeby nás kontaktujte (kontakty uvedeny na webových stránkách projektu), nebo jej vyplňte a znovu odešlete s poznámkou o opravě v políčku Poznámka. Upozornění: toto políčko nelze využít pro korespondenci s pracovníky projektu. Nezapomeňte zaškrtnout souhlas se zpracováním údajů.

Připraveni? Pojďme na to! Přihláškový formulář je [zde](https://www.medovesnidane.cz).

<https://www.medovesnidane.cz>

Včely mají svůj svátek?

Valným shromážděním OSN byl v roce 2018 stanoven 20. květen Světovým dnem včel. Oslavte svátek včel společnou zábavou. Připravili jsme pro děti **omalovánku** k tisku.

Víte, že?

Včela je v prvních třech dnech života krmena mateří kašičkou, podobně jako lidé v raném dětství mateřským mlékem.

Tyto a spoustu dalších zajímavostí o životě včel, vzniku a významu medu dětem do mateřských a základních škol přináší vzdělávací projekt Ministerstva zemědělství Medové snídaně.

Více se můžete dozvědět na www.medovesnidane.cz.

II/2 Tipy na publikace, časopisy, učební pomůcky a další pomocníky

■ Jak učit POLY

Podpora rozmanitých forem a metod výuky k rozvoji přírodovědné gramotnosti v MŠ (polytechnické vzdělávání, EVVO).

Průvodkyní programu je skřítková holčička POLY, která vás provede tématy **voda, země, vzduch, slunce a zahrada**. Připraven je akreditovaný vzdělávací program pro pedagogy, projektový den pro MŠ či ŠD, metodické a pracovní listy s náměty a návody na praktické aktivity, 5 sad pomůcek, které dokážeme vytvořit a sestavit dle potřeb školy.

Informace a objednávky: infoevvo@seznam.cz, 605 806 840
www.liska-evvo.cz/doc/jak-ucit-poly-6

Nabídka interaktivních výstav ze Střediska volného času Klubko Staré Město

www.cevzabka.xf.cz/interaktivni_vystavy.html

Pestrost ptačího světa – www.cevzabka.xf.cz/ptaci_svet.html

Bez vody není život – www.cevzabka.xf.cz/voda.html

Příroda a ekologie ve městě – www.cevzabka.xf.cz/priroda_mesto.html

Život s hmyzem – www.cevzabka.xf.cz/hmyz.html

Krajina v proměnách – www.cevzabka.xf.cz/krajina.html

Publikace DDM Šikula Uherské Hradiště, zdarma ke stažení na <http://ddmsikula.cz/index.php/1936-2/>

■ **Příroda do kapsy** – informační materiály pro poznávání přírody.
www.prirodadokapsy.cz

■ Člověk v tísní | People in Need

ve spolupráci s dalšími šesti organizacemi právě spouští novou verzi webu www.ucimoklimatu.cz

Najdete zde přes 30 lekcí, metodickou podporu, tipy na události, aktuality a řadu dalších nabídek týkajících se klimatického vzdělávání.

Člověk v tísní | People in Need www.clovekvtisni.cz

■ **MŮJ PRVNÍ ZÁPISNÍK** – inspirace na aktivity s dětmi,

www.muji1zapisnik.cz/

www.facebook.com/muji1zapisnik/

■ **MŮJ DRUHÝ ZÁPISNÍK**, Amélie Janíková

<http://www.muji2zapisnik.cz/>

■ **Metodické i projektové materiály z dílny LIPKY Brno ke stažení zdarma.**

<https://www.lipka.cz/materialy-zdarma?idm=373>

HRAJEME SI NA PŘÍRODU

Jednu z lipkových prvotín můžete nyní stahovat zdarma! Papírovou knihu už nebudeme dotiskávat, ale potěší nás, když vám hry a náměty poslouží dál.

Kniha plná her s ekologickou tematikou. Soubor 37 ekoher a aktivit ocení nejen vedoucí dětských oddílů k obohacení schůzek, výprav do přírody i letních táborů. Díky praktickým příkladům, které názorně vysvětlují příslušné ekologické pojmy a souvislosti, se do ekohraní mohou směle pustit i úplní začátečníci.

https://www.lipka.cz/ezdarma-hrajeme-si-na-prirodu?idkz=mater150&fbclid=iwar21mqwustu7pxe6yrnyiwf02t-4zqpyxi9u5cupwwl2kxn__fv2xlriqam

■ Na youtube kanálu <https://www.youtube.com/@kvalitaovzdusi> jsou nyní zveřejněna **videa**

k problematice kvality ovzduší. Filmy jsou krátké a lze je docela dobře využít při výuce.

■ **Krásné české aktivity z Atelieru v lese.**

Hledáte chytrou zábavu pro děti?

ZABAVÍ děti ve volných chvílích a na cestách.

SKVĚLE DOPLNÍ školní i školkovou VÝUKU.

<https://www.ateliervlese.cz/>

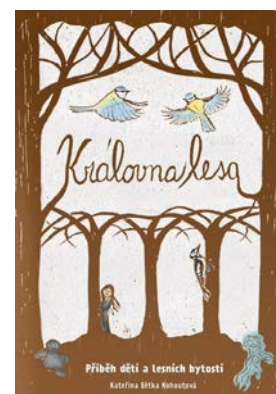
■ **KRÁLOVNA LESA**

Nedělní tip na čtení přímo od Aleše Máchala!

Pohádkovou knížičku s výrazně ochranným podtextem napsala a nakreslila Kateřina Bětka Kohoutová. Napínavý příběh je určený pro děti od 5 do 12 let, zaujme však i starší.

„Katčina publikace na mě hluboce zapůsobila. Četl jsem ji jedním dechem, s radostí, s úsměvy i s občasným dojetím. Autorce se podařilo stvořit milou knížku plnou ryzího člověčenství v souladu s její hlubokou životní zkušeností a poctivě nabytou kopaničářskou moudrostí. Je pozoruhodné, kolik i zcela praktického dokázala Katka do knížky uložit,“ píše Aleš.

<https://www.theia-zitkova.cz/knihy/>

Nový Bedrník přichází s tématem: Kompetence jednat.

Protože vzdělávání pro nejistou a dynamickou budoucnost může být efektivní právě při zaměření na kompetence. Činí tak nejen program Ekoškola, oceněný OSN, projekt Rezekvítka Pomáháme spolu mimo školu, projekt Patronáty Skautského institutu nebo projekt Školní les do kapsy vzdělávacího centra Tereza, ale také belgický kompetenční projekt VALIES. O odvaze ne-růst hovoří Tadeáš Zďárský z nové generace vzdělavatelů. Představuje se promyšlená a přívětivá metodika Učíme v globálních souvislostech na 1. stupni ZŠ od organizace Arpok. Podnikavé dny, jak je na školách od prvňáků na základce až po maturanty zavádějí Lipka a Centrum podpory podnikavosti Brno, popisují přímo pedagožky, které je zažily – pěkné čtení je to. Adaptáři, jak je stvořilo pražské Ekocentrum Koniklec, se vydali do světa – projekt, jak participovat s dětmi na komunitní úrovni v oblasti adaptace sídel na změnu klimatu se dostal do mezinárodní příručky participativní environmentální výchovy, kterou připravila Masarykova univerzita. Sedmitýdenní online kurz Učíme badatelsky od vzdělávacího centra Tereza cílí na to, aby takové učení bavilo nejen děti, ale i jejich průvodce. Jak Bedrník s tím vším získat? Odkaz zde v komentáři pod obrázkem.

<https://www.e-bedrnik.cz/zakladni-a-stredni-skoly/co-je-program-mrkev/>

Máte Odvahu nerůst? Aneb tip na hloubavou neděli.

Metodiku ocenil zejména neformální vzdělavatelé, ale hodit se může i vyučujícím na SŠ a každému, kdo by rád otevřel dveře imaginaci a zkusil (aspoň v přemýšlení) vystoupit ze zajatých kolejí. Zdarma ke stažení zde:

www.nakladatelstvi.galeriemagda.cz/odvaha-nerust/

Řešení klimatické krize: spolupráce vs. konkurence

Doporučený počet lidí:
16–30

Čas:
90 minut

Pomůcky:
materiál na stavbu: několik balíků špejtlí, několik nůžek, plastelína, izolepa, provázek; lístečky s informací „Vyhříváte pouze v případě, že věž, na které budete pracovat, bude jediná stojící.“

Na začátku představte téma, kterému se budete v následujícím bloku věnovat.

Metoda interaktivní formou prozkoumává vnímání klimatické změny a různé postoje ke klimatické krizi. Zkoumá mechanismy ve společnosti, které nás odvádějí od spolupráce, a otevřít obecnější otázky spojené s těžko uchopitelným problémem: jak se můžeme stavět k tak komplexnímu problému, který jsme schopni nahlédnout jen z malé části? Jak řešit výzvu, jež přesahuje možnosti jednotlivců i skupin? Co přispívá k hledání řešení, a co od něj naopak odvádí? Metoda je převzata a upravena z lekce *Klíma* organizace NaZemi.

Cíl

- Účastníci a účastnice zkoumají, jaké uvažování a jednání ve společnosti přispívá k hledání řešení klimatické krize, nebo od něj naopak odvádí.

Uvedení do tématu 5 min.

Dnes se budeme věnovat klimatické změně a tomu, jak je možné tento jev vykládat. Také se podíváme na to, jak se lze stavět k výzvě, jako je klimatická krize, které přesahují možnosti jednotlivců i skupin.

Úvodní aktivita: práce ve dvojici 10 min.

Úvodní aktivita vede k osobnímu zamyšlení nad tématem programu. Zároveň slouží k naladění na diskuzi s ostatními a k zvýšení jejich ochoty a kapacity naslouchat jiným

22 | Odvaha nerůst

II/3 Vzdělávání, programy a metodická podpora EVVO

Nabídka akreditovaných vzdělávacích programů LÍSKY 2022/2023

DATUM	NÁZEV AKCE	MÍSTO KONÁNÍ	DOPORUČENO
25. dubna	Venkovní učitel, seminář pro (mírně) pokročilé	Hájenka Semetín, Vsetín	ZŠ, SŠ, SVČ, NNO
27. dubna	Jedlá divoká zahrada – seznámení s bylinkami ze zahrady do kuchyně i domácí lékárny.	Uherské Hradiště	MŠ, ZŠ, ŠD, SVČ, NNO
22. května	Terénní exkurze Krajem orchidejových luk – za krásami a jedinečností přírodního a kulturního bohatství Bílých Karpat.	Bílé Karpaty	MŠ, ZŠ, SŠ, ŠD, SVČ, NNO
26.–28. května	Konference VENKU pro školní koordinátory EVVO, 2. ročník – aktuální environmentální témata, učíme se venku, badatelsky orientované vyučování, školní zahrada, osobnostně sociální a profesní rozvoj koordinátora EVVO, spolupráce, hodnocení, sdílení zkušeností s realizací EVVO ve škole a další.	Hájenka Semetín, Vsetín	MŠ, ZŠ, SŠ, SVČ – absolventi specializačních studií
15. června	Toulavý autobus po školních zahradách – exkurze za příklady dobré praxe z plánování, budování, využití a údržby zahrad.	region	MŠ, ZŠ, SŠ, SVČ, NNO, veřejná správa
23.–24. června	Workshop Učíme se venku – terénní a regionální výuka, jak na učení venku, co můžeme dělat s dětmi venku napříč předměty, využití zajímavých aplikací a programů.	Hájenka Semetín, Vsetín	ZŠ, ŠD, SVČ, NNO

Pozvánky s odkazem na přihlašování na jednotlivé akce budou zveřejňovány v elektronické rozesílce LÍSKY, na webu a Facebooku.

LÍSKA

Zlínský kraj
Kraj bez hranic

Rozesílka LÍSKY 5/2023

strana 20

Akreditované vzdělávací programy LÍSKY a členských organizací:

Pro školy a školská zařízení i neziskové organizace připravujeme akreditované vzdělávací programy, vč. ONLINE formy:

TÉMATA VZDĚLÁVACÍCH PROGRAMŮ:

- Studium k výkonu specializované činnosti v oblasti environmentální výchovy – školní koordinátor EVVO v MŠ, ZŠ, SŠ, SVC.
- Rozšiřující studium pro školní koordinátory EVVO.
- EVVO v kostce.
- Učíme se venku.
- Učíme se s POLY (polytechnické vzdělávání) – MŠ, ŠD, SVC.
- Formy a metody výuky k rozvoji přírodovědné gramotnosti (polytechnické vzdělávání).
- Badatelsky orientovaná výuka – ZŠ.
- Projektová a tematická výuka v EVVO – ZŠ, SŠ.
- Školní přírodní zahrada – plánování a budování, praktická péče o zahradu s dětmi, využití ve výuce, vč. proškolení týmu k využití nové zahrady či prvků.
- Ekologizace provozu školy v praxi.
- Výtvarné, rukodělné a řemeslné činnosti.
- Osobnostně sociální rozvoj pedagogů.
- Lektorské dovednosti.
- Tematická exkurze za příklady dobré praxe (přírodní zahrada, farma, polytechnika apod.).

Pro neziskové organizace nabízíme workshopy a konzultace:

- strategické plánování
- práce s veřejností, s médii, prezentační dovednosti, marketing
- facilitace malých skupin a plánování
- lektorské dovednosti
- tematické exkurze za příklady dobré praxe

Akci zajistíme i na míru pro skupiny pedagogů z jedné či více škol, např. v rámci projektu MAPII. Pro účastníky vzdělávání nabízíme i metodiky, pomůcky a další materiály.

INFORMACE A PŘIHLÁŠKY: infoevvo@seznam.cz

V LÍSCĚ Vám poradíme:

- Jak se zapojit do zajímavých projektů pro školu či organizaci.
- Jaká je nabídka vzdělávacích programů v našem regionu i mimo něj. Připravíme či vyhledáme pro vás vzdělávací program na míru.
- Jaká je nabídka regionálních osvětových akcí, kampaní, soutěží a jak se do nich zapojit.
- Kde získat finanční zdroje.

Zajistíme konzultace k tématům:

- strategické plánování,
- komunitní rozvoj, facilitace veřejných setkání,
- příprava a zpracování projektové žádosti na získání finančních zdrojů, vč. tzv. „ŠABLON“,
- realizace konkrétních akcí a programů pro různé cílové skupiny, vč. aktivit do tzv. „ŠABLON“ či implementaci Místních akčních plánů rozvoje vzdělávání,
- **přírodní zahrada** – plánování, podíl na zpracování projektové dokumentace, vč. architektonických návrhů, výběr prvků, didaktické využití pro aktivity s dětmi, proškolení pedagogů apod.,
- zelené úřadování.

Kontakt: 605 806 840, infoevvo@seznam.cz

Programy a služby LÍSKY a dalších organizací pro školy a školská zařízení, neziskové organizace na podporu EVVO v regionu

■ **Knihovna LÍSKY:** publikace a metodiky z oblasti EVVO, pedagogiky a didaktiky, lektorských dovedností, řízení neziskových organizací, volnočasových aktivit, ochrany přírody a krajiny i z dalších oblastí. **Výpůjční doba v otvíracích hodinách kanceláře LÍSKY, www.liska-evvo.cz/doc/knihovna**

■ Školám s trvalejším zájmem o environmentální výchovu doporučujeme zapojení do **sítě MRKEV** (základní a střední školy) a **sítě Mrkvička** (mateřské školy). Veškeré informace o podmínkách registrace naleznete na:

www.pavucina-sev.cz, sekce Pro školy.

Krajským koordinátorem ve Zlínském kraji je ALCEDO – středisko volného času Vsetín, zde získáte další informace, alcedo@alcedovsetin.cz

Členské a partnerské organizace LÍSKY, z.s.

1 – DDM Astra Zlín, p.o.
www.ddmastra.cz

2 – ZO ČSOP Veronica – Centrum Veronica Hostétín
www.hostetin.veronica.cz

3 – Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopanic, o.p.s.
www.iskopanice.cz

4 – ZO ČSOP KOSENKA Valašské Klobouky
www.kosenka.cz

5 – VIS Bílé Karpaty, o.p.s., Veselí nad Moravou
www.bilekarpaty.cz/vis

6 – SVC Klubko Staré Město, p.o., Zábka – centrum ekologické výchovy
www.klubkosm.cz

7 – Park Rochus, o.p.s., Uherské Hradiště
www.parkrochus.cz

8 – DDM Šíkula Uherské Hradiště, p.o., Přírodovědné centrum Trnka
www.ddmsikula.cz

9 – DDM Pastelka Uherský Ostroh, p.o.
www.ddmpastelka.cz

10 – ONENESS, o.p.s., Rusava
www.onenesscentrum.cz

P1 – ALCEDO – středisko volného času Vsetín
www.alcedovsetin.cz

P2 – Valašské ekocentrum Valašské Meziříčí
www.ochranci.cz

P3 – SVC Rožnov pod Radhoštěm, p.o.
www.svcroznov.cz

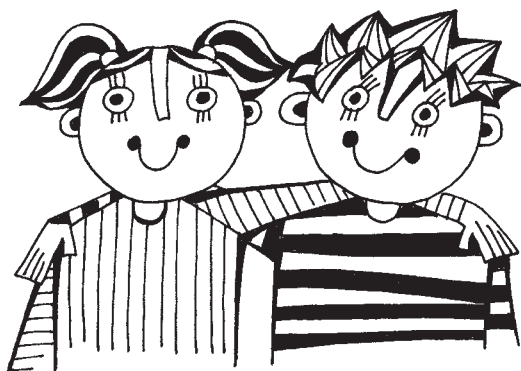
P4 – ZO ČSOP Divoky
www.csopdivoky.cz/aktivity/terenni-ekologicke-stredisko-bofi-divoky/

P5 – Vzdělávací centrum Hájenka Holešov
www.tokabeja.cz

LÍSKA, z.s.
www.liska-evvo.cz

Denní a pobytové výukové programy, projektové dny a exkurze pro školy připravují:

- **ALCEDO – středisko volného času Vsetín**
www.alcedovsetin.cz
- **Centrum ekologické výchovy Žabka při SVČ Klubko Staré Město,**
www.cevzabka.xf.cz/vp.html
- **Centrum Veronica Hostětín,**
www.hostetin.veronica.cz/skoly
- **Dům dětí a mládeže ASTRA Zlín**
www.ddmastra.cz/vyukove-programy
- **Envicentrum Pro krajinu Vysoké Pole,**
www.prokrajinu.eu
- **Muzeum regionu Valašsko, p.o., Vsetín,**
www.muzeumvalasko.cz
Hvězdárna Vsetín
www.hvezdarna-vsetin.cz
- **Park ROCHUS, o.p.s., Uherské Hradiště,**
www.parkrochus.cz
www.skanzenrochus.cz
- **Přírodovědné centrum Trnka při DDM Šíkula Uherské Hradiště,**
www.ddmsikula.cz
- **TINCTA-HERBAE ATELIÉR PŘÍRODNÍHO BARVÍŘSTVÍ**
tincta-herbae@centrum.cz
- **Vzdělávací a informační středisko Bílé Karpaty, Veselí nad Moravou,**
www.bilekarpaty.cz/vis
- **LÍSKA, z.s.,**
www.liska-evvo.cz
Financování možné i z tzv. „ŠABLON“.
Pro školu připravíme kompletní agendu projektového dne.
INFORMACE:
infoevvo@seznam.cz,
605 806 840

VÝUKOVÝ PROGRAM LÍSKY Z FARMY NA NÁŠ STŮL, ANEB ZDRAVĚ HRAVĚ O PŮVODU A ZPRACOVÁNÍ POTRAVIN

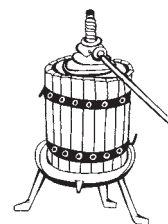
Ve dvouhodinovém programu se děti prostřednictvím velké deskové hry seznámí s důležitými pravidly při přípravě a skladování potravin a připraví si zdravou svačinku.

Místo konání: třída s přístupem k vodě (mytí rukou, nádobí)

Doporučeno: I. st. ZŠ, ŠD

Počet účastníků: 1 třída

Rozsah: 2 hodiny / po dohodě se školou lze připravit i jako projektový den v rozsahu 4 x 45 minut

EXKURZE LÍSKY NA FARMY A K REGIONÁLNÍM VÝROBCŮM

Po vzájemné dohodě zahrnuje dopravu autobusem, komentovanou exkurzi, praktickou činnost, ochutnávku produktů a tematický výukový blok.

Místo konání: farma, dílna či provozovna výrobce s ohledem na dostupnost.

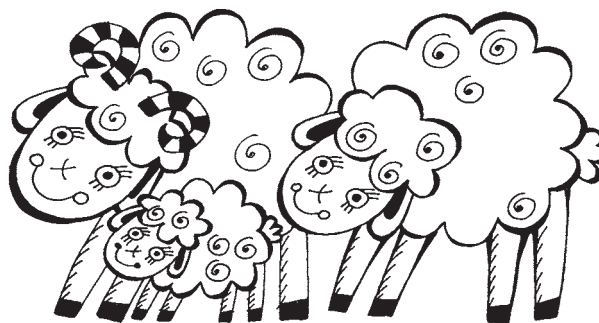
Doporučeno: I. i II. st. ZŠ, ŠD

Počet účastníků: 1–2 třídy

Rozsah: min. 90 minut + cesta tam a zpět

Cenu stanovíme po upřesnění programu a trasy exkurze, v návaznosti na počet žáků.

Vhodné i jako projektový den mimo školu v rámci tzv. ŠABLON.

PROGRAM S LÍSKOU PRO ŠKOLU V PŘÍRODĚ, ADAPTAČNÍ POBYT ČI ŠKOLNÍ VÝLET

Po vzájemné dohodě zahrnuje:

- farmářskou stezku – farmářský den,
- stezku objevování přírody – Učíme se venku,
- tematický výukový program, např. VODA – život v každé kapce, Odkud se bere jídlo, Můj den na farmě, Z farmy na náš stůl, Učíme se s POLY,
- terénní exkurze do okolní přírody či na farmu,
- další témata dle potřeby MŠ či ZŠ.

Rozsah programu přizpůsobíme plánu školy.

Cenu stanovíme po upřesnění programu, v návaznosti na počet žáků.

PROJEKTOVÉ DNY S LÍSKOU PRO MŠ, ZŠ, ŠD A SVČ

www.liska-evvo.cz/doc/projektove-dny

Tematický projektový den ve škole i mimo ni na podporu projektové výuky. Přispívá k rozvoji osobních a sociálních kompetencí dětí a žáků.

Zaměření projektové výuky:

- polytechnika, přírodovědná gramotnost,
- regionální vlastivěda, interpretace místního dědictví,
- regionální udržitelná ekonomika (zemědělství, řemesla) – doporučujeme Školní farmářský den + další dle potřeby MŠ či ZŠ.

Součástí programu je i dodání agendy dle individuální dohody mezi školou a Lískou.
Cenu stanovíme po upřesnění programu.

Školní farmářský den

Hlavními tématy celodenního projektového dne je původ jídla, význam sezónních a místních surovin pro přípravu pokrmů, zdravá výživa, zdravý životní styl, regionální produkty, podpora a rozvoj trhu a odbytu biopotravin, místní udržitelná ekonomika, potravinová soběstačnost a bezpečnost.

Dopolední část je zaměřena na práci dětí a vrstevnické učení, odpolední část jako prezentace výstupů práce dětí rodičům a veřejnosti. Do obou částí programu jsou vloženy ukázky práce výrobců a řemeslníků.

Místo konání: venkovní areál školy, příp. obce

Doporučeno: ZŠ, příp. MŠ

Škola získá metodiku s příklady dobré praxe, metodickou podporu během přípravy i realizace. Domluvíme účast regionálních výrobců, zajistíme aktivity do programu i propagaci.

Školní farmářský den
JEDINEČNÝ PROJEKTOVÝ TEMATICKÝ DEN PRO CELOU ŠKOLU
www.liska-evvo.cz/doc/skolni-farmarsky-den-6

18. května 2023
ZŠ Hulín

13. června 2023
ZŠ a MŠ Kašava

září
ZŠ Slavičín

Liska Zlínský kraj

VODA – život v každé kapce

Zvýšení znalostí a dovedností v oblasti hospodaření s vodou, příčiny a dopady ohrožení vody, spotřebitelské chování a zodpovědné hospodaření s vodou.

Pedagog získá metodiku a pracovní listy pro práci s žáky před a po výukovém programu (VP), v souladu s projektovou výukou.

6. ročník: Voda na Zemi, koloběh vody v přírodě, příčiny a důsledky znečištění vody

7. ročník: Voda v krajině

8. ročník: Spotřeba vody

Místo konání: třída

Doporučeno: II. stupeň ZŠ a víceletých gymnázií

Počet účastníků: třída

Rozsah: min. 1 hodina + domácí práce žáků před VP, 1 hodina VP s lektorem, práce žáků po VP

Učíme se venku s Lískou

Přiblížíme dětem svět přírody prostřednictvím rozmanitých činností a prožitku.

Témata – v návaznosti na roční období:

živá zahrada – ptáci, bezobratlí, hmyz, stromy, jarní rostliny, semínka, stopy, cyklus života, svět pod lupou, půda, voda, činnosti na rozvoj matematické a čtenářské gramotnosti (čísla a písmena venku), regionální vlastivěda (ornamenty), badatelské aktivity, apod.

Místo konání: zahrada školy, přírodní prostředí v okolí školy, Arboretum Semetín

Doporučeno: od 5 let

Počet účastníků: 1–2 třídy

Rozsah: 4 x 45 minut

Učíme se venku s POLY

Přiblížíme dětem řemesla, tradice a zvyky regionu prostřednictvím činností a prožitku.

Témata:

praktické ukázky řemesel (např. práce se dřevem, pilkou, proutím, slámou, ovčí vlnou, barvení), zvyky, hry a hračky našich předků, poklady z půdy, cesta jídla na náš stůl apod.

Místo konání: zahrada, venkovní či vnitřní areál školy

Doporučeno: od 4 let

Počet účastníků: 1–3 třídy

Rozsah: 4 x 45 minut

II/5 Projekty pro školy, soutěže

- Badatelsky orientované vyučování, <http://badatele.cz/cz>
- Fairtradová škola, https://www.fairtradeskoly.cz/ft_skoly
- Globální rozvojové vzdělávání, www.globalnirozvojovavzdelavani.cz
- GLOBE – dlouhodobý vzdělávací program, <https://globe-czech.cz/cz>
- Jeden svět na školách (mediální vzdělávání), www.jsns.cz
- Mezinárodní program Ekoškola, <https://ekoskola.cz/cz>
- Odpovědná škola, www.spolecenskaodpovednostfirem.cz/odpovednaskola
- Skutečně zdravá škola, www.skutecnezdravaskola.cz
- Světová škola, www.svetovaskola.cz
- Škola pro udržitelný život, www.skolaprozivot.cz
- Učíme se venku, www.ucimesevenku.cz
- Žakovské parlamenty, www.skolaprodemokracii.cz

Škola pro udržitelný život v roce 2023

Škola, která aktivně mění své okolí, pomáhá žákům vytvářet si vztah k místu, dává žákům slovo, připravuje je na skutečný život, je otevřená komunitě a mění svět k lepšímu.

Žáci těchto škol spolu s dalšími partnery z obce přemýšlí o tom, co mohou udělat pro rozvoj své obce nebo okolí školy. Spolu pak postupně realizují navržené změny a tím mění k lepšímu místo, kde žijí a učí se (naplňují **místní Agendu 21**).

Vše se děje s ohledem na udržitelný rozvoj místa i světa a je tak praktickým příkladem naplňování **Cílů udržitelného rozvoje 2015–2030** (Sustainable Development Goals – SDGs) a **Strategického rámce České republiky 2030** na místní úrovni.

Více informací na www.skolaprozivot.cz

Ve Zlínském kraji se můžete obracet na Lísku, infoevvo@seznam.cz

Tento projekt je spolufinancován Státním fondem životního prostředí ČR na základě rozhodnutí ministra životního prostředí. www.mzp.cz www.sfzp.cz

Přehled soutěží najdete na www.liska-evvo.cz/doc/volny-cas

- Klimatická soutěž CO2 liga. Celoroční program o ochraně klimatu pro 2. stupeň ZŠ/SŠ. www.CO2liga.cz

II/6 Tipy na výlety, exkurze, výstavy

- Arboretum Semetín, Vsetín, www.lesyvsetin.cz/arboretum
- Archeoskanzen Modrá, www.archeoskanzen.cz
- Informační centrum Velké Karlovice, www.velkekarlovice.cz/informacni-centrum
- Muzeum Františka Skopalíka, Hulín, Záhlinice
- Muzeum Jana Amose Komenského v Uherském Brodě
- Muzeum Jihovýchodní Moravy ve Zlíně, www.muzeum-zlin.cz
- Muzeum Kroměřížska, www.muzeum-km.cz
- Muzeum regionu Valašsko, www.muzeumvalassko.cz
- Muzeum v přírodě Rochus, www.skanzenrochus.cz
- Muzeum v přírodě Rymice, www.muzeum-km.cz/muzeum-v-priode-rymice
- Muzeum zemědělské techniky našich dědů, Pravčice, www.muzeum-zemedelstvi-pravcice.cz
- Naučná stezka Boří, Divoky, Kroměřížsko <http://www.csopdivoky.cz/aktivity/naucna-stezka-bori/>
- Trezor přírody v Horní Lidči, www.trezorprirody.cz
- Valašské muzeum Rožnov p. R., Valašský rok, www.vmp.cz
- Zvonice Soláň, <https://www.zvonice.eu/>
- 14I15 Baťův institut Zlín, www.14-15.cz

Spojujeme učitele, rodiče i odborníky. Chceme, aby se každé dítě v ČR rozvíjelo zdravě díky tomu, že si hraje a že se učí v podnětném prostředí venku.

Výuka venku, v přímém kontaktu s přírodou a se světem, přináší dětem mnoho výhod, což jednoznačně potvrzuje praktická zkušenost ze škol i odborný výzkum.

Učení venku je názornější, zlepšují se vzdělávací výsledky, roste motivace dětí k učení, posiluje se jejich zdraví.

Na webu www.ucimesevenku.cz poznejte 7 dobrých důvodů:

PROČ se učit s dětmi venku.

Inspirujte se, CO a JAK učit venku v různých předmětech.

Seznamte se s učiteli a řediteli, kteří venku učí.

Zjistěte, jaké pomůcky není třeba kupovat.

Vyzkoušejte osvědčené aktivity pro učení venku. Přijďte na seminář.

Staňte se součástí i uzavřené skupiny **UČÍME se VENKU na facebooku!**

Sdílejte na webu či na facebooku také vaše příběhy a zkušenosti.

Doporučte tyto stránky přátelům a kolegům.

SEZNAM NEJLEKČÍ NA CELÝ ROK

<https://ucimesevenku.cz/lekce-ktere-vas-vytahnou-ven/>

METODIKY UČÍME se VENKU

www.chaloupky.cz/ucime-se-venku/

Vylítejte se s dětmi venku

Inspirace pro družiny venku na

<https://ucimesevenku.cz/druziny/>

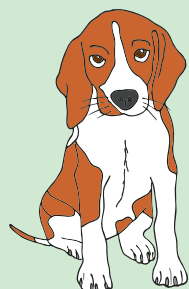
Jděte VEN

Inspirativní náměty pro pobyt venku:

www.jdeteven.cz

V LÍSCĚ jsme pro pedagogy vydali metodiku **Učíme se v zahradě s Ťapkou a Větvičkou** – náměty na celoroční činnost s dětmi ve věku 4–8 let nejen v zahradě. Autory jsou Lenka a Petr Pavelčíkovi.

www.liska-evvo.cz/doc/liska-vydala-v-edici-orisek-novou-publikaci

Hrazeno v rámci projektu Ministerstva životního prostředí 2021.

7 DŮVODŮ, PROČ UČIT VENKU

1. Děti učení venku baví

Učení venku je názorné, třírozměrné a pestré. Přináší mnoho nových podnětů nejen pro naše smysly, ale i pro naše myšlení.

2. Zvyšuje zájem o učení

Spojení se skutečným světem přináší pocit smysluplnosti učení. Roste pocit uspokojení z vlastního učení. Snižuje se počet absencí.

3. Zlepšuje vzdělávací výsledky

Co se naučíme skrze zážitky venku, se v mozku ukládá hlouběji a snadněji se vybavuje. Kontakt s přírodou zlepšuje pozornost a soustředění.

4. Podporuje zdraví dětí

Pobyt a pohyb venku snižuje nadváhu a obezitu, zlepšuje fungování imunitního systému a snižuje počet nemocí.

5. Děti i učitelé jsou spokojenější

Kontakt s přírodou významně přispívá k duševnímu zdraví a pohodě. Snižuje stres, úzkosti a deprese.

6. Posiluje vztahy mezi dětmi i s učiteli

Venku děti rozvíjí nejen své znalosti, ale současně i emoční a sociální inteligenci. Snižují se důvody ke vzniku agresivity a násilí.

7. Učit venku je přirozené

Děti se učily venku více než 99% lidské historie. Jsou na to připravené.

Nový projekt Písmena a čísla VENKU s Lískou

Hlavním cílem projektu je podpořit venkovní výuku na I. stupni základních škol, ve školních družinách, střediscích volného času a v mateřských školách.

Vytvořit, pilotně ověřit, realizovat a zajistit evaluaci 4 tematických programů pro cílové skupiny projektu (Místo, kde žijeme/Životní podmínky/ Ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody/ Současnost a minulost v našem životě).

Podpořit přípravu, vzdělávání a rozvoj lektorů, zázemí pro společnou tvorbu programů, sdílení zkušeností, evaluaci i oslovení dalších lektorů v regionu.

Připravit pomůcky pro lektory - materiální a didaktické vybavení pro venkovní výuku.

Zpracovat materiály pro venkovní výuku (příprava lektora, pracovní listy, šablony, foto návody apod.). Podpořit sdílení materiálů a aktivit programu Učíme se venku na školách a SEV v území.

Hrazeno v rámci projektu Ministerstva životního prostředí 2023.

Projekt Učíme se venku s LÍSKOU II, aneb jaro, léto, podzim, zima, v přírodě je vždycky prima

Vytvořili a ověřili jsme 21 nových aktivit pro I. stupeň ZŠ, připravili 8 projektových dnů, vydali motivační tematickou podložku s klipem, zajistili vzdělávání a přípravu lektorů.

Hrazeno v rámci projektu Ministerstva životního prostředí 2022.

CÍLE UDRŽITELNÉHO ROZVOJE

Kdo ušil naše tričko? Kdo vypěstoval kávu, kterou pijeme? Kdo nakupuje české zbraně? Kdo prodává v obchodu dole na rohu? Kam mizí naše odpady? Kdy vás naposledy požádal na ulici někdo o peníze? Proč se potýkáme s čím dál tím většími suchy a hrozivějšími povodněmi? Pokud si na tyto otázky odpovíme, zjistíme, že náš svět je propojený víc, než si myslíme.

Více než kdy dřív tak platí citát Johna Donneho, který již v roce 1624 pronesl, že "Žádný člověk není ostrov sám pro sebe". Z toho pro nás vyplývají nejen nové příležitosti, ale i výzvy.

Proto se téměř všechny státy světa, zástupci občanské společnosti, podnikatelské sféry, akademické obce i občané ze všech kontinentů rozhodli najít cestu jak těmto výzvám, jež souvisejí s rozvojem našeho světa, společně čelit.

Výsledkem této snahy jsou Cíle udržitelného rozvoje. Jedná se o dokument schválený členskými státy OSN.

Jednotlivé cíle naznačují oblasti a ukazují směry, kterými bychom se měli v následujících 15 letech vydat, pokud chceme přispět k rozvoji, který nebude probíhat na úkor společnosti ani přírody. Takovému rozvoji, který naplní potřeby současné generace bez toho, aniž by ohrozil životní podmínky generací dalších. Dokument obsahuje 17 cílů, kterých by mělo být dosaženo do roku 2030.

Konkrétní seznam všech cílů je a jejich podrobný popis naleznete v levém sloupci pod čísly jednotlivých cílů a na webových stránkách Informačního centra OSN. Pod každým cílem naleznete kromě nejdůležitějších informací a zajímavostí také tematický Metodický balíček www.osn.cz/osn/hlavni-temata/sdgs/, který je určen především pedagogům pro práci s tématem ve výuce.

Cíle se věnují těmto tématům:

Globální rozvojové vzdělávání

Globální rozvojové vzdělávání je celoživotní vzdělávací proces, který vede k porozumění ekonomických, sociálních, politických, environmentálních a kulturních procesů, které čím dál více ovlivňují životy lidí v globalizovaném světě. Rozvíjí dovednosti a podporuje vytváření hodnot a postojů tak, aby lidé byli schopni a ochotni aktivně se podílet na řešení lokálních a globálních problémů. (definice dle Národní strategie)

Globální rozvojové vzdělávání směřuje k přijetí zodpovědnosti za vytváření světa, kde mají všichni lidé možnost žít důstojný život.

HLAVNÍ TÉMATA GRV:

Globalizace a vzájemná závislost jednotlivých částí světa

- ekonomická globalizace včetně světového obchodu a etického spotřebitelství,
- kulturní, sociální a politická globalizace,
- migrace ve světě,
- mezinárodní instituce

Lidská práva

- základní lidská práva,
- dětská práva a práva seniorů,
- rovné příležitosti a tolerance k jinakosti,
- demokracie a dobré vládnutí,
- rovnost mužů a žen

Globální výzvy

- odstranění chudoby a nerovnosti,
- vyšší míra vzdělanosti,
- zdraví obyvatel,
- potravinové zabezpečení,
- přístup k nezávadné/pitné vodě,
- životní prostředí a klimatické změny,
- populační růst,
- mírová řešení konfliktů,
- odstranění digitální nerovnosti

Humanitární pomoc a rozvojová spolupráce

- rozvoj, jeho pojetí a kulturní podmíněnost,
- cíle udržitelného rozvoje,
- historie, motivy, principy humanitární pomoci a rozvojové spolupráce,
- aktéři mezinárodní humanitární pomoci a rozvojové spolupráce,
- aktivity České republiky a EU v oblasti humanitární pomoci a rozvojové spolupráce

Strategie GRV a osvěty o globálních souvislostech 2018–2030 ke stažení ZDE:

<https://arpok.cz/co-delame/globalni-rozvojove-vzdelavani/>

Možnosti zapojení škol najdete zde: <https://arpok.cz/pro-pedagogy>

Doporučené odkazy, videa a publikace

Cíle udržitelného rozvoje (SDGs)

17 Cílů udržitelného rozvoje (SDGs) představují program rozvoje na následujících 15 let (2015–2030) a navazuje na úspěšnou agendu Rozvojových cílů tisíciletí (MDGs). Více podrobných informací, studijní materiály, akční manuály a mnoho dalších zdrojů na ústřední stránce OSN k SDGs 17 Goals to Transform Our World. Najdete zde i odkazy na stahování ikon, publikací i filmů k SDGs v češtině.

www.osn.cz/osn/hlavni-temata/sdgs/

Největší lekce pro svět – jak se každý můžeme zapojit?

Organizace spojených národů vyhlásila 17 cílů udržitelného rozvoje, které musíme splnit do roku 2030. To však OSN nezvládne sama a potřebuje pomoc každého z nás. Jak se zapojit?

www.osn.cz/osn/hlavni-temata/sdgs/

www.youtube.com/watch?time_continue=73&v=bFWSFJTjP9E&feature=emb_logo

Co jsou to Cíle udržitelného rozvoje? Co je to udržitelný rozvoj?

A jak může pomoci každý z nás? Informační video vzdělávacího programu Opravdový svět, Adra, o.p.s. www.youtube.com/redirect?event=video

www.adra.cz/opravdovysvet

III/2 Přírodní zahrady

- **Jak na přírodní zahradu** poradí Ekologický institut Veronica www.veronica.cz/?id=418
- **Kde jsou přírodní zahrady v Česku:** www.veronica.cz/ekomapa#k=priroda_zahrady&r=cr
- **Ukázkovou přírodní zahradu a sad najdete v Centru Veronica Hostětín,** <http://hostetin.veronica.cz/ukazkova-prirodni-zahrada-sad>
- **Ekozahrady,** <http://barevnezahrady.cz/ekozahrady/>
- **Osivo vhodné pro přírodní zahradu** nakoupíte na webu www.permaseminka.cz, nebo <https://www.permaland.cz/>
- Na webu LÍSKY najdete **odkaz Jak na školní přírodní zahradu,** www.liska-evvo.cz/doc/jak-na-skolni-prirodni-zahradu
Poradíme vám, jak na školní zahradu krok za krokem: plánování, zpracování projektu, výběr správných prvků pro přírodní zahradu, úprava, využití pro výuku i volnočasové aktivity, vč. architektonických návrhů zkušených architektů, zapojení rodičů a dalších partnerů. Poskytneme či zapůjčíme publikace a pomůcky.
- **Časopis Školní zahrada.**
Prostřednictvím webu www.skolni-zahrada.cz můžete dostávat zdarma **časopis Školní zahrada**. V tištěné verzi vychází jako příloha časopisu Bedrník. Na webu najdete mimo jiné i interaktivní **mapu školních zahrad**, kam můžete přidat i tu vaši.
- **Semínkovna – sázej, sklízej, sdílej**
Tak jako se v knihovně půjčují knihy, semínkovna nabízí osivo do vaší zahrádky. Tak jako se do knihovny knihy po přečtení vracejí, tak i při sklizni vaší zeleniny myslíte na sdílení sklizených semínek v semínkovně...
Semínkovna = osivo ke sdílení
Iniciativa vznikla v ČR v roce 2015 na podporu svobodného sdílení osiva, semenaření a přírodního zahradničení. Vzorem jí byly francouzské Les Grainotheques a americké The Seedbanks.
Semínkovny, ať už je to skříňka, košíček, krabička ap., jsou místem, kde zahradníci mohou mezi sebou bezplatně sdílet osivo ze svých zahrádek. Osivo by mělo být výhradně v „Bio“ kvalitě, tedy nemořené a z chemicky neošetřovaných rostlin. Mělo by jít o výsledek domácího semenaření. Semínka jsou nabízena bezplatně v malých dávkách pouze pro osobní spotřebu.
<https://seminkovny.com/>
V našem regionu najdete Semínkovnu:
Základní škola Vsetín, Rokytnice
Kontakt: Semínkovna, ZŠ Vsetín, Rokytnice 436, 755 01 Vsetín
e-mail: seminkovnavsetin@centrum.cz
Centrum Veronica Hostětín
Kontakt: Centrum Veronica Hostětín, č.p. 86, 687 71 Hostětín
www.hostetin.veronica.cz
Semínkovna Zlín
Family Pointu Zlín na třídě Tomáše Bati 204 (bývalá Knihovna Františka Bartoše).
www.facebook.com/groups/SeminkovnaZlin/

III/3 Zelené okénko

Zelené úřadování

Zkrácený název pro environmentálně příznivé chování institucí financovaných z veřejných prostředků, jako jsou např. obecní, městské či krajské úřady, školy, domy s pečovatelskou službou. Zahrnuje systémová opatření zaměřená zejména na provoz a chování (např. oboustranný tisk dokumentů, zatahování žaluzií na noc) a nakupování.
Více na www.veronica.cz

Zelené nakupování

Způsob nákupu či zásobování, při kterém je brán ohled na dopad vybraného zboží a služeb na životní prostředí. Vybírají se produkty, jejichž negativní dopad na životní prostředí je co nejnižší. Kritéria, která se při tom berou v úvahu, jsou například recyklovatelnost, biologická rozložitelnost, materiální a energetická náročnost výroby, zdravotní nezávadnost, transportní vzdálenost od výrobce ke spotřebiteli atd.

Více na www.veronica.cz či www.umenivybirat.cz

III/4 Místní produkty, biopotraviny

- Lískový web www.poctivevyrobene.cz
- **Regionální značky** www.regionalni-znacky.cz
- **Kam ve Zlínském kraji pro regionální výrobky – váš rozcestník pro nákupy regionálních výrobků.** Najdete zde přehled téměř 300 farmářů a výrobců ze Zlínského kraje seskupených podle jednotlivých kategorií (mléko, maso, vejce, pečivo, ovoce, zelenina, potravinové doplňky aj.), ale také seznam tradičních řemeslníků, držitelů regionálních značek.
www.vyrobkyzkraje.cz
- Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopanic, o.p.s. se sídlem ve Starém Hrozenkově má na svém webu **Tržnici regionální ekologické produkce ekofarem a výrobců biopotravin Zlínského kraje a Hodonínska.**
REGIONÁLNÍ KATALOG BIOPOTRAVIN A EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ PRO SPOTŘEBITELE „Kam pro bio ve Zlínském kraji a na Hodonínsku“
www.iskopanice.cz
- **Mapa českých biopotravin,** <https://kde.lovime.bio/>

Systém Fairtrade a známka FAIRTRADE

Známka FAIRTRADE označuje výrobky, které splňují sociální, ekonomické a environmentální standardy nastavené mezinárodní organizací Fairtrade International. Zákazníky informuje o tom, že pěstitelé dostali za svou práci spravedlivou a stabilní výkupní cenu, která pokrývá náklady na udržitelné pěstování. Nákupem výrobků s označením FAIRTRADE tak zákazníci přispívají ke zlepšování životních podmínek drobných pěstitelů v zemích globálního Jihu (takzvaných rozvojových zemích). Kromě odpovídající výkupní ceny dostávají pěstitelé zapojení do systému Fairtrade ještě fairtradový příplatek, který mohou použít k investicím do rozvoje svých farem a svých komunit, a to na základě demokratického rozhodování členů komunity.

LÍSKA je

- členem pracovní skupiny pro **Fairtradové město Vsetín**,
- členem **Fairtrade Česko a Slovensko**,
<https://www.fairtrade-cesko.cz/#!>
- místním podporovatelem **Fairtrade**,
http://fairtradovamesta.cz/mistni_podporovatele

Fairtrade Česko a Slovensko, z.s.,

je platformou organizací občanské společnosti, které se zabývají etikou obchodu, globálním rozvojem, udržitelnou spotřebou, ochranou životního prostředí a lidských práv.

Již od roku 2004 pracujeme na zvyšování informovanosti o principech a smyslu systému Fairtrade. V České republice a na Slovensku zastupujeme globální organizaci Fairtrade International, jsme garantem vysoké kvality a důvěryhodnosti ochranné známky FAIRTRADE. Monitorujeme český a slovenský trh s fairtradovými výrobky a podporou uvědomělé spotřeby napomáháme k tomu, aby se fairtradové výrobky v co nejvyšší míře dostávaly do obchodní sítě v ČR a na Slovensku. Vedle spolupráce s obchodníky působíme také na širokou veřejnost, a to prostřednictvím aktivit, na kterých se podílíme, jako jsou kampaně Fairtradová města, Fairtradové školy nebo happening Férová snídaně.

Více na www.fairtrade-cesko.cz.

Fairtrade Česko a Slovensko přináší novinky ze světa Fairtrade

Dopady na pěstitele a situaci celkově sledujte na webových stránkách a sociálních sítích Fairtrade Česko a Slovensko
<https://fairtrade-cesko.cz/>

TŘI MOŽNOSTI PODPORY FAIRTRADE:

SPOTŘEBOU

OSVĚTOU

VZDĚLÁVÁNÍM

Podpořte s námi povědomí o systému certifikace Fairtrade

Fairtrade Česko a Slovensko, jehož je Líška členem, spustilo další kampaň na podporu zvýšení povědomí české a slovenské veřejnosti o systému certifikace Fairtrade a hodnotách, které reprezentuje: **spravedlivá odměna za práci, zákaz dětské a nucené práce, pěstování šetrné k životnímu prostředí.**

Kampaň můžete šířit a sdílet na sociálních sítích **Facebook**, **Twitter**, **YouTube**, **Instagram**. Na speciálních odkazech webových stránek **CZ** i **SK** najdete podklady. Děkujeme.

Pomáháme

LÍSKA pomáhá konkrétními počiny nebo upozorňuje na projekty a programy, které přinášejí pomoc potřebným. Vy můžete pomáhat s námi:

Korunka pomáhá

Pomáhá nemocným a opuštěným dětem především ve Zlínském kraji a nejbližším okolí, www.korunkaluhacovice.cz

Dobry anděl

Nadační fond DOBRÝ ANDĚL pomáhá rodinám s dětmi, které postihla rakovina nebo jiné závažné onemocnění, www.dobryandel.cz

Čalantika – centrum pro vzdělávání a volný čas v Bangladéši

Vzdělávací centrum pro děti a jejich rodiny žijící ve slumu v bangladéšském hlavním městě Dháka, <http://www.calantika.cz>

Člověk v tísni – Skutečná pomoc – Skutečný dárek

Pro více informací navštivte www.clovekvtisni.cz.

O pomoci v ČR se dozvíte na www.lepsiskolaprovsechny.cz

Koalice proti palmovému oleji

Nezávislá platforma organizací i jednotlivců, která usiluje o snížení celosvětové nadbytečné spotřeby palmového oleje. LÍSKA je členem. <http://www.stoppalmovemuoleji.cz/>

Chráme mořské želvy

Nádherné tvory, žijící na Zemi více než 110 miliónů let. www.morskezelvy.cz

ZOO Zlín

www.zoozlin.eu/sponzorstvi/
<https://shop.zoozlin.eu/kategorie/2-darky>

LÍSKA, z.s.

Dolní náměstí 429
755 01 Vsetín

infoevvo@seznam.cz
www.liska-evvo.cz

Environmentální informační servis LÍSKY

- **Pravidelná elektronická rozesílka**, www.liska-evvo.cz/rozesilka
Rozesílku tvoří pozvánky na vzdělávací a osvětové akce, akce pro děti a mládež, informace o změnách v legislativě, o dění v oblasti EVVO a neziskového sektoru, o vyhlašovaných grantech, publikacích, pomůckách, zajímavé články, odkazy i příklady dobré praxe.
- **Webové stránky**, www.liska-evvo.cz
- **Facebook a Instagram Lísky i osvětových kampaní.**
- **Knihovna**, www.liska-evvo.cz/doc/knihovna
- **Prodej a distribuce publikací, materiálů a pomůcek k EVVO.**
- **Krajský Kalendář akcí EVVO ve Zlínském kraji na www.liska-evvo.cz/akce Přehled akcí v regionu i mimo region.** Pozvánky na vaše akce, programy, besedy, výstavy, exkurze, semináře, tábory apod., stejně jako zprávy a fotografie z uskutečněných projektů a akcí ke zveřejnění můžete zasílat na adresu infoevvo@seznam.cz
- **Osvětové a informační kampaně**, www.liska-evvo.cz/doc/osvetove-kampane
- **Aktuální nabídka vzdělávacích akcí Lísky, pozvánky a přihlášky ke stažení**, www.liska-evvo.cz/doc/seminare-a-kurzy-pro-ucitele

Kancelář LÍSKY, z.s. najdete v oranžové rohové budově na Dolním náměstí 429 na Vsetíně, 1. patro (vchod z ulice Mostecká průchozí chodbou budovy PETRKLÍČ do dvora, vchodové dveře jsou ze zadní části oranžové budovy, nebo přímo dvorem kolem budovy OSSZ Vsetín, od řeky Bečvy).

Otevřeno: pondělí – čtvrtek, 8.30–15.00 hodin

Najdete zde **Férový obchůdek s fairtradovými výrobky** – káva, čaj, kakao, čokolády, sušenky, koření atd., ručně šité **Lukášovy hračky** a **knihovnu** s posezením.

www.liska-evvo.cz

Lísku najdete i na FACEBOOKU – přidejte se k našim tématům na stránkách:

Sdružení Líska / Jak učit POLY

Sdružení Líska / Ptáci – žijí tady s námi

Sdružení Líska / Přírodní zahrada – příroda pod našimi okny

Sdružení Líska / Stromy a my

Sdružení Líska / Poctivě vyrobené, spravedlivě zaplacené

Sdružení Líska / Poctivě vyrobené – podpora regionálních produktů ve ZK

Sdružení Líska / Cesty za poklady ve Zlínském kraji

Rozesílku připravuje a rozesílá LÍSKA, z.s. s finanční podporou Zlínského kraje.
Distribuci pro síť škol Mrkvička a MRKEV zajišťuje ALCEDO – středisko volného času a Plavecká škola Vsetín, www.alcedovsetin.cz
Inovace informačního a komunikačního servisu byla podpořena z Programu Švýcarsko-české spolupráce.
Supported by a grant from Switzerland through the Swiss Contribution to the enlarged European Union.

Aktivity LÍSKY podporují Zlínský kraj, město Vsetín, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo životního prostředí, SFŽP, FAIRTRADE Česko a Slovensko, TG TISK, s.r.o., Lanškroun, AVIS – elektronika, s.r.o., Vsetín, Josef Spitzer, papírnictví Stanislav Olšák, Vsetín, členové Klubu LÍSKY, dárci programu DARUJME.cz

Pokud si nepřejete informace touto cestou dostávat, nebo u vás došlo ke změně adresy, prosím, neváhejte nás kontaktovat.

LÍSKA

Zlínský kraj
Kraj bez hranic

Rozesílka LÍSKY 5/2023

strana 29